

**A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRÁNAK
2012. ÉVI BESZÁMOLÓ JELENTÉSE**

BUDAPEST

2013.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

ÉVI BESZÁMOLÓ JELENTÉSE

33.

Összeállította: dr. Náray-Szabó Gábor

Anno...Tárgyak és villanások az Akadémiai Könyvtár múltjából

ISSN 2063-5443

TARTALOMJEGYZÉK

I.	VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	4
II.	IGAZGATÁS, SZERVEZET, MUNKATÁRSAK	5
III.	ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁS, KIADVÁNYCSERE	7
IV.	FELDOLGOZÁS	15
V.	OLVASÓSZOLGÁLAT	18
VI.	MAGYAR TUDOMÁNYOS MŰVEK TÁRA	28
VII.	EISZ NEMZETI PROGRAM	31
VIII.	INFORMÁCIÓ- ÉS TARTALOMSZOLGÁLTATÁS	35
IX.	INFORMATIKA	38
X.	AKADÉMIAI LEVÉLTÁR	43
XI.	TUDOMÁNYOS ÉS SZAKÉRTŐI MUNKA	45
XII.	AGORA	59
XIII.	KÖNYVTÁR ÉS REKLÁM	63
XIV.	PÁLYÁZATOK ÉS TÁMOGATÁSOK	70

I. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az MTA intézeteinek átszervezése eredményeképpen a könyvtár szervezetébe olvadt az MTA Kutatásszervezési Intézete, melynek teljes körű jogutódjaivá váltunk. Az összeolvadás következményeképpen jött létre a Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) és a Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztály. Az Országgyűlés határozatának megfelelően a mi feladatunk lett az Elektronikus Információszolgáltatás Nemzeti Program (EISZ) működtetése és finanszírozása. E változások következtében négyszeresére nőtt a költségvetésünk, meghaladva a kétmilliárd forintot. Az év során kialakítottuk az EISZ működtetésének alapelveit és gyakorlatát, a felhasználókkal egyetértésben bonyolítottuk le az elektronikus folyóiratok előfizetésére irányuló pályázatokat.

Az átszervezés következtében visszakerült a könyvtár szervezetébe a Lukács Archívum és annak öt munkatársa.

A regisztrált olvasók száma 5.183 (tavaly 4.780), az aktív használók száma pedig 3.551 (tavaly 3.812) volt. A távhasználat ugrásszerűen emelkedett, egy év alatt összesen 771.131, (tavaly 727.015) alkalommal látogatták meg a könyvtár honlapját és digitális gyűjteményeit. Könyvtárunkban is elérhetők az Akadémiai Kiadó és a Complex Kiadó e-könyvei a Digitális Dolgozószoba öt számítógépén és egy e-könyv olvasó készüléken.

Az MTMT jogot szerzett egy 350 MFt-os TÁMOP projekt lebonyolítására, mely elősegíti a hazai kutatók publikációs adattárának feltöltését és informatikai hátterének megteremtését.

Folytattuk nagyszerű Agora programunkat, melynek keretében három emlékülést szerveztünk, emellett neves szakemberek tíz előadást tartottak.

Az év során olvasószolgálatunk munkatársa, Tatár Sándor elnyerte a balatonfüredi Salvatore Quasimodo Költőverseny nagydíját.

II. IGAZGATÁS, SZERVEZET, MUNKATÁRSAK

1. Szervezet

Az Akadémia vezetésének megbízásából az MTA Könyvtára felügyeletét *Maróth Miklós* akadémikus irányításával az *MTA Könyvtári Bizottsága látja el*. A bizottság 2012. december 11-én tartott ülést.

A könyvtár vezetői:

Főigazgató: *prof. Náray-Szabó Gábor*

Főigazgató-helyettes: *dr. Téglási Ágnes*

Gazdasági igazgató: *Czeplédi Katalin*

A könyvtár szervezete:

1. Igazgatóság
EISZ Titkárság
2. Gyűjteményszervezési Osztály
vezetője: *Kőrösi Csilla Júlia*
3. Gyűjteményfeltáró Osztály
vezetője: *Gáspárné Monostori Judit*
4. Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály
vezetője: *Haffner Rita*
5. Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye
vezetője: *dr. Babus Antal*
6. Keleti Gyűjtemény
vezetője: *dr. Kelecsényi Ágnes*
7. Akadémiai Levéltár
vezetője: *dr. Hay Diana*
8. Informatikai Osztály
vezetője: *Naszádó Edit*
9. Gazdasági Osztály
vezetője: *Czeplédi Katalin*
10. Magyar Tudományos Művek Tára
vezetője: *Seres József*
11. Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztály
vezetője: *Mosoniné Dr. Fried Judit*

Számos pályázatot és programot mátrix szervezetben valósít meg a könyvtár, így a hagyományos hierarchikus szervezetet átszövi a több osztályt érintő projektek rendszere.

A Közalkalmazotti Tanács elnöke *Tóth Gábor*, a reprezentatív létszámmal bíró szakszervezet vezetője *Láng Klára* volt.

2. Létszám, bérezés, jutalmazás

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztályról nyugdíjba vonult *Katona Jánosné*, a törökbálinti raktár csoportvezetője, vezetői feladatait novembertől *Székely Zsolt* raktáros látja el; ugyanitt új munkatárs *Varga Gábor* raktáros; október végén kilépett az osztályról *Csiszár László* könyvtáros, helyette belépett *Michnainé Mátrai Györgyi*, aki olvasószolgálati feladatokat lát el. *Kosztadinov Anikó*, aki közel 30 évig volt Könyvtárunk megbecsült munkatársa, tartós betegsége miatt volt kénytelen megválni intézményunktől. A Lukács Archívum munkatársai közül *Pongrácz Tibor* az olvasószolgálaton, *Székely Mária* a Belgrád rakparti különgyűjteményben dolgozik könyvtárosként.

Dr. Kárteszi Mihályné címleíró (Keleti Gyűjtemény) 2012. október 1-i hatállyal nyugdíjba vonult. Munkakörét *Dévényi Kinga* vette át. A különgyűjtemény tibetista, olvasószolgálatos munkatársa, *Orosz Gergely* folytatta külföldi ösztöndíjas munkáját, amelyhez 2011. augusztus 1-től fizetés nélküli szabadságot kapott. *Bagi Judit* sinológus, akinek 3 éves fiatal kutatói ösztöndíja 2012. szeptember 20-án járt volna le, a Magyar Ösztöndíj Bizottság által kiírt 8 hónapos Kína-kutatói ösztöndíjat nyert. 2012. augusztus 21-től kutatói állása szünetel, majd a szüneteltetés időtartamával meghosszabbodik. 2012. szeptember 15. és 2015. szeptember 14. között *Manchin Júlia* kapott Belső- és Közép-Ázsia kutatás témakörben fiatal kutatói álláshelyet a Gyűjteményben.

A Magyar Tudományos Művek Tára 12 fővel csatlakozott az Intézményhez, akik közül 1 fő fizetés nélküli szabadságon van, a Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztály 6 fővel (átszámítva 5 fővel), akik közül 1 fő szintén fizetés nélküli szabadságon van.

Az EISZ Titkárság 3 fővel végzi a munkáját.

III. ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁS, KIADVÁNYCSERE

1. Könyvek

A 2012-ben állományba vett dokumentumok száma 5.870 volt 37.635.221 Ft naplóértékben, ebből könyv: 5.831 egység, 37.393.481 Ft értékben; digitális dokumentum: 33 tétel, 223.950 Ft értékben. Az év folyamán 6 kötet került törlésre, ezek együttes értéke 368.523 Ft volt. A tény, hogy az éves gyarapodás mértéke a vétel minimálisra csökkenése ellenére megközelítette a hatezer kötetet, kizárólag a cserének és az ajándékoknak köszönhető. Ajándékként 3.243 dokumentum érkezett (ebből 5 digitális) 14.238.492 Ft értékben. A gyarapodás mértékét tekintve ezúttal is második helyen áll a csere 1.271 kötettel, 10.917.060 Ft értékben. A vétel 957 kötetel, 10.958.147 Ft értékben a harmadik helyre csúszott, kötelesepéldányként pedig 399 kötetet vettünk állományba. Ezúttal is a külföldi beszerzések (563 tétel) kerültek túlsúlyba a magyar kiadványokkal (394 tétel) szemben. Kötelesepéldányként 399 kötetet vettünk fel, ezek értéke 1.521.522 Ft volt.

A 2007 óta működő „*Ex libris: Maecenas*” könyv-örökbefogadási program keretében mindössze 1 felajánlás érkezett 29.645 Ft értékben.

Vétel

Szemben a 2011. évvel, amikor 12,5 millió forint jutott erre a célra, 2012-ben csak mintegy 11 millió forintot tudtunk könyvbeszerzésre fordítani. Ebből 1,4 millió forint volt a 2011-re odaítélt ODR-keret, amelyet csak előző év december végén kaptunk meg. A folyamatos rendelésekkel együtt is mindössze 394 magyar (ebből 34 tétel ODR) és 563 külföldi (ebből 4 tétel ODR) kötetet vásároltunk. A leltárnapló szerint 10.958.147 Ft értékben 563 kötet külföldi és 1.807.883 Ft értékben 394 kötet magyar dokumentumot vásároltunk (ebből 188.500 Ft értékben, 16 db helyben használható elektronikus dokumentum).

A *Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye* aukciókon megvásárolta Fülep Lajos Bíró Sándornak, Tóbiás Áronnak és Tüskés Tibornak írott leveleit.

Csere

A nemzetközi kiadványcsere jelentősége a könyvbeszerzésre fordítható gyarapítási keret folyamatos csökkenése, valamint a forint fokozatos gyengülése miatt felbecsülhetetlené vált. A cserepartnereinktől beérkezett 1.414 kötetből 1.271 kötetet vettünk állományba 10.917.060 Ft értékben. Partnereinknek 449 kötetet küldtünk ki 830.830 Ft értékben, ezek egy része 60 tétel (295.220 Ft értékben) saját könyvtári kiadvány, a többi 389 kötet (535.610 Ft értékben) a partnerek kérései alapján történő könyvvásárlás volt. Cserepartnereinktől 316 címet kértünk: Oroszországból (86), Szerbiából (85), Romániából (33), Franciaországból (19), Ausztriából (18), Litvániából (17), Németországból (16), Szlovákiából (12), Lengyelországból (11), Bulgáriából (9), az Egyesült Államokból (6), Kínából (4).

Ajándék

Az előző évhez képest jelentősen nőtt az ajándékok száma: 3.231 kötetet és 12 db digitális dokumentumot kaptunk 14.238.492 Ft értékben. A saját műveiket felajánló írók, tudósok adományain kívül ebbe a kategóriába tartoznak a tisztelet-példányként kapott kötetek, az egyes akadémiai intézetek, kulturális intézmények, továbbá különböző magánszemélyek ajándékai, a hagyatékokból származó könyvek, illetve az MTA Könyv és Folyóiratkiadó Bizottságától érkező könyvek. A 2012-ben állományba vett ajándékok közül különösen nagy értéket képviselnek az Arnóth József Goethe-gyűjteményéből származó művek (35 tétel), és Dr. Korvin Gábor adományai (326 tétel) a Keleti Gyűjtemény számára. A magyar anyag gyarapodásához nagyban hozzájárult az MTA Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság ajándékaiból kapott 164 tétel és a Márai II. program keretében igényelt 174 tétel.

A Kézirattár ajándékba kapott 11 tételt, melynek becsült értéke 1.855.060 Ft. Az MTA Doktori Tanácsától kapott 66 db disszertációt (értéke 660.000 Ft). Jelentősebb ajándékok: Ábel Jenő, Gunda Béla, Hajdú Péter (1923-2002) akadémikus, Határ Győző, Koblencz József, Mezősi Károly Petőfi-kutató, Szabó János (1907-), Varga Marianna és Vermes Imre hagyatéka.

Kötelesepéldányok

A kötelesepéldány-szolgáltatás 2012-ben nem mutatott javulást, és a könyvbeszerzésre fordítható keret szűkössége mellett a beérkezett 392 kötet és 7 digitális dokumentum nem tudta pótolni a hiányokat, mivel a heti válogatások alkalmával a kollégáink által bejelölt könyveknek csupán a töredéke jut el hozzánk.

Átadás

A Gyűjteményszervezési Osztályról 6.673 művet (7.234 db) adtunk át más osztályoknak; a Keleti Gyűjteménynek 1.491 művet (1.749 db), a Gyűjteményfeltárási Osztálynak 5.182 művet (5.485 db).

Tolnai Mártontól 1 db, az MTA palotájának megnyitására (1865) kiadott emlékérmét kapott a Kézirattár. Becsértéke: 8000 Ft.

Duplum- és fölöspéldány-felajánlás

Fölös példányainkból és duplumainkból a korábbi évekhez hasonlóan, 2012-ben is számos dokumentum, összesen 451 kötet talált gazdára hazai könyvtárak gyűjteményeiben (l. táblázat).

A *Lukács Archívum* 2012-ben sem könyvet, sem folyóiratot nem tudott vásárolni. Könyvtára 10 ajándékkötettel gyarapodott, melyek többsége Lukács György egy-egy művének idegen nyelvű kiadása (pl. angol, török, portugál) vagy Lukácsról szóló másodlagos irodalom.

Duplum és fölöspéldány-felajánlás

Intézmény	db
ELTE Szláv és Balti Filológiai Intézet Könyvtára	73
ELTE Egyetemi Könyvtár	29
Magyar Földrajzi Társaság	117
ELTE Egyetemi Napokra az Olvasószolgálatnak átadva	113
Keleti Nyelvek Iskolája	26
Hopp Ferenc Kelet-Ázsiai Művészeti Múzeum Könyvtára	30
Nemzeti Környezetügyi, Környezetvédelmi és Vízügyi Szakkönyvtár	16
ELTE Germanisztikai Intézet	27
Madártani és Természetvédelmi Szakkönyvtár	20
Összesen	451

2. Folyóiratok

Vétel

2012-ben 2.430.632 Ft-ért belföldi, 26.155.671 Ft-ért külföldi folyóiratokat vettünk ez összesen 28.586.303 Ft-ot tesz ki. A beérkezett 2.359 kötetből (8.571 egység) 698 vásárlás, 1.416 nemzetközi kiadványcsere útján, 197 ajándékként és 48 kötet kötelezpéldányként került az állományba. Az állományba vett 8.571 egységből 4.081 vásárlás, 3.956 csere útján, 74 kötelezpéldányként és 460 ajándékként érkezett be. A vásárolt folyóiratokból magyar nyelvű anyag 2.583, idegen nyelvű 1.498 egység.

Csere és egyéb beszerzések

2012-ben a folyóirat-állomány 24 új címmel (6 magyar és 18 külföldi folyóirat) bővült. 1.436 kötetnyi folyóirat érkezett csere útján, ebből 1.416 került állományba 26.425.113 Ft értékben. A cserébe, ill. vásárlás útján beérkező folyóiratok részaránya a következőképpen alakult: cserében 60%, vásárlás útján 29,6%, ajándékként 8,4%, kötelezpéldányként 2% került a könyvtárba. Az állományba vett nyomtatott folyóiratok szakonkénti megoszlása nem mutat jelentős eltérést az előző évek adataihoz képest, a humán tudományok aránya azonban növekedést mutat: 89,8% (2011-ben 88,4%) volt a humán- és társadalomtudományi folyóiratok állománybeli aránya, szemben a 10,2% alkalmazott és természettudományi anyaggal.

Duplum- és fölőspéldány-felajánlás

Az év folyamán 3 duplum jegyzéket tettünk közzé (kettőt magyar és egyet külföldi folyóiratokkal) a KATALIST-on. A magyar folyóiratokat tartalmazó duplum jegyzék 104 (423 egység), míg a külföldi folyóiratoké 171 címet (346 egység) tartalmazott. 15 intézmény jelezte érdeklődését, a külföldi anyag 23%-a, a magyar anyag 47%-a talált gazdára.

3. Nemzetközi kiadványcsere

A postaköltségek folyamatos emelkedése miatt a 2011. tárgyévtől kezdődően az Akadémiai Kiadó elektronikus formában is megjelenő folyóiratait (kivéve a Springer-rel közös kiadásúakat) kizárólag elektronikus formátumban áll módunkban előfizetni cserepartnereink számára. Erről a változásról körlevélben értesítettük az érintett partnereket. 2012-ben 94 cserepartnerünknek fizettünk elő online-hozzáférést 28 féle akadémiai folyóirathoz, ez összesen 299 kötetet jelentett 6.777.177 Ft értékben

Cserepartnereink száma ez évben is csökkent, jelenleg 69 állam 759 intézményével folytatunk kiadványcserét. 19 partner szűnt meg, 3 új kapcsolatot vettünk fel. 61 akadémiai, 18 egyéb folyóirat, valamint 6 könyvtári sorozat küldését szüntettük meg, 2 folyóirat és 13 könyvtári sorozat küldését indítottunk be újonnan. 437 levelet kaptunk, 436 levelet küldtünk ki cserepartnereinknek; 3.720 kiadványt továbbítottunk 1.730 csomagban.

Kimenő csereanyag

Folyóirat: 635 kötet (3.271 db) nyomtatott folyóiratot küldtünk ki 15.412.127 Ft értékben. Az Akadémiai Kiadó elektronikus folyóiratainak 2012-es évfolyamát (299 tétel) 6.777.177 forintért fizettük elő az érintett cserepartnereknek.

Könyv: 449 kötet 830.830 Ft értékben, ebből 295.220 Ft saját könyvtári kiadvány, 535.610 Ft pedig vásárlás volt.

Beérkező csereanyag

Folyóirat: 1.436 kötet 26.922.753 Ft értékben, ebből állományba került 1.416 kötet 26.425.113 Ft értékben. Akadémiai intézeteknek és más könyvtáraknak átadtunk 20 kötetet, 497.640 Ft értékben.

Könyv: 1.414 kötet 11.279.144 Ft értékben, ebből állományba került 1.271 kötet 10.917.060 Ft értékben.

Cserekapcsolatok 2011-ben 69 állam 775 intézményével

Albánia	1	Lettország	2
Argentína	3	Libanon	1
Ausztrália	4	Litvánia	2
Ausztria	30	Luxemburg	1
Azerbajdzsán	2	Macedónia	4
Belgium	23	Málta	1
Bosznia-Hercegovina	3	Mexikó	1
Brazília	3	Mongólia	2
Bulgária	6	Montenegró	1
Chile	1	Nagy-Britannia	29
Costa Rica	1	Németország	92
Cseh Köztársaság	15	Norvégia	4
Dánia	6	Olaszország	78
Dél-afrikai Közt.	2	Oroszország	16
Egyiptom	2	Peru	1
Észtország	4	Portugália	5
Fehéroroszország	1	Románia	30
Finnország	18	Spanyolország	55
Franciaország	33	Svájc	14
Görögország	11	Svédország	9
Hollandia	8	Szerbia	13
Horvátország	20	Szingapúr	1
India	7	Szíria	3
Irak	1	Szlovákia	10
Irán	2	Szlovénia	6
Írország	3	Tádzsikisztán	1
Izrael	6	Törökország	7
Japán	41	Tunézia	1
Kanada	3	Türkmenisztán	1
Kazahsztán	1	Új-Zéland	1
Kína	2	Ukrajna	3
Kolumbia	2	USA	42
Koreai Köztársaság	2	Üzbegisztán	1
Kuba	1	Vatikán	3
Lengyelország	40		

Nemzetközi kiadványcsere forgalom (kötet)

Kiadványfajta	Küldött		Érkezett	
	2011	2012	2011	2012
Könyv	276	449	1.777	1.414
Periodika	1.585	635	1.643	1.322
Mikrofilm	--	--	--	--

Könyvvásárlás és csere aránya az utóbbi években (kötet)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Vétel	2.804	1.809	1.425	2.598	3.007	2.759	945	957
Csere	3.457	2.263	1.904	2.176	2.055	1.962	1.777	1.414

Folyóirat-vásárlás és csere aránya az utóbbi években (kötet)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Vétel	863	864	810	745	620	739	836	698
Csere	2.269	1.874	1.731	1.838	1.410	1.076	1.618	1.416

A gyarapodás módja (könyvtári egység, felső sor: 2011, alsó sor: 2012)

Típus	Vétel	Csere	Köteles pld.	Ajándék	Felvétel	Összesen
Könyv	927	1.515	553	2.248	--	5.243
	957	1271	399	3243	--	5870
Periodika	836	1.618	47	212	--	2.713
	698	1.416	48	197	--	2.359
Kézirat (hagyaték)	3	--	--	11	--	14
		--	--	9	--	9
Mikrofilm	--	--	--	1	--	1
Digitalizált kép	--	--	--	--	3.833	3.833
Digitalizált szöveg	--	--	--	--	3.538	3.538
Hangzó	--	--	--	--	--	--
				6		6
Elektronikus	18	6	2	68	--	94
	16	2	3	12	--	33

A Keleti Gyűjtemény ORI adatbázisába a Gyűjteményszervezési Osztály 1.468 tételt leltározott be, ez a teljes évi gyarapodás 25 %-a. Ebből a vételes külföldi könyv 103 db 2.801.730 Ft értékben, a vételes magyar könyv 98 db, 197.660 Ft értékben, a többi ajándék külföldi (190 db, 1.237.900 Ft) és belföldi, illetve magyar származású személyektől (962 db, 6.119.154 Ft), köteles példány (25 db, 283.630 Ft) és külföldi csere (90 db 960.067 Ft). A könyvadományok közül mind értéküket, mind számukat tekintve kiemelkedik Dr. Korvin Gábor professzor (Dahráni King Fahd Egyetem) adománya, amelyből 2012-ben 326 művet vettünk állományba.

4. Mikrofilmtár

A Mikrofilmtár fotólaboratóriumában kialakított Digitális Műhely beüzemeléséhez a következő új eszközöket szereztük be:

- Canon Microfilm Scanner 300,
- ATIZ gyártmányú könyvdigitalizáló,
- Canon Pro-1 nyomtató.

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal a Keleti Gyűjtemény állományában lévő Kaufmann kéziratok egy részének mikrofilmről való szkennelését befejezte, és az elkészült anyagból két db DVD-t ajándékozott a Mikrofilmtárnak.

Az állományvédelem már javarészt digitális módon történt. 2012-ben a belépőkártyákhoz közel 90 kollégáról készítettünk portrékat (kb. 350 felvétel). A Pozsonyban rendezett Madách Imréről szóló virtuális kiállításához 107 felvétel készült. A Keleti Gyűjtemény, a Kézirattár és az Olvasószolgálat dokumentumaiból megrendelt digitális felvételeket egyben állományba is vettük. A digitális adathordozókon rögzített anyagok biztonsági másolását folytatjuk. A hagyományos mikrofilmek közül 22 tekeres negatív mikrofilmről készült az olvasóteremben használható pozitív másolat. Minden könyvtári rendezvényen készítettünk fotókat, és ezeket archiváltuk.

2012. december 31-én a mikrofilmtár állománya 32.938 egység volt.

A mikrofilmtári állomány gyarapodása 2012-ben

	Darab (mű)	Felvétel	DVD, CD, mikrofilm
Könyv	17	579	--
Egyéb	120	7.743	--
Összesen	137	8.322	38

IV. FELDOLGOZÁS

1. Gyűjteményfeltárás

A Gyűjteményfeltáró Osztály a könyvtárba újonnan beérkezett dokumentumok (könyvek, Lieferungok, monografikusan feldolgozandó (un. részcímes) periodikák, elektronikus dokumentumok, térképek), valamint a kölcsönzésből visszakerült, az ALEPH számítógépes rendszerben még nem szereplő dokumentumok teljes körű formai és tartalmi feltárását (ETO szakjelzetek, tárgyszavak) végzi az összes háttér- és javító munkákkal együtt.

2012-ben összesen 15.820 számítógépes rekord készült el, ebből 1.609 volt a régi állomány retrospektív feldolgozása, rekatalogizálása során készített rekordok száma és 14.211 az újonnan készített bibliográfiai rekord. 7.551 újonnan feldolgozott dokumentum került átadásra az Olvasószolgálat, ill. a Folyóíratár számára. Ez kiegészült 111, a folyóiratcikkek feldolgozását jelentő HUMANUS-rekorddal, valamint 749 új sorozat, 5.800 Authority (az indexelt adatok besorolási szintű, egységesített névalakjáról készített) rekorddal.

Az újonnan feldolgozott dokumentumokhoz 20.447 ETO-jelzet és 41.215 alkalmazott tárgyszó kapcsolódik, valamint 1.049, a különböző névalakokhoz készült utaló.

Az osztály a feldolgozott állományról készült rekordokat folyamatosan szolgáltatja a MOKKA országos közös katalogizálási adatbázisba. Karbantartja az on-line katalógust, a háttéradatbázisokat és a még használatban lévő olvasótermi cédulakatalógusokat.

Projekt munkában szerkeszti a metaadatokat az MTAK-OTKA közös repozitóriuma, a REAL (az MTA és az OTKA által támogatott kutatási programok publikációinak adatbázisa) számára, valamint koordinálja a Magyar Digitális Képkönyvtár számára szükséges kép-feldolgozást.

Új feladatként jelentkezett 2012 őszétől kezdődően a Lukács Archívum anyagának számítógépes feldolgozása, melynek előkészítése gyanánt megtörtént az ott dolgozó kolléga szakmai felkészítése, ez november végére befejeződött. Decembertől önállóan dolgozik, az osztály a továbbiakban folyamatosan felügyeli és koordinálja ezt a gyűjteményfeltáró munkát is, hogy ez az anyag ne csak az Archívum önálló anyagaként legyen hozzáférhető, de szorosan illeszkedjék a könyvtár teljes adatbázisába is.

A gyűjteményfeltáró munka nemcsak a tényleges dokumentumok tartalmi feltárását jelenti, hanem kiegészül az adott művel vagy szerzővel kapcsolatos új vagy archív, mindenképpen érdekességet jelentő információk internetes összekapcsolásával. Az egyes bibliográfiai rekordokban létrehozott 856-os mező közvetlen internetes hozzáférést biztosít a dokumentumhoz vagy a szerzőhöz kapcsolódó tanulmányokhoz, recenziókhöz, folyóirat- és rádióinterjúkhoz, videókhoz, egyéb szakmai weboldalakhoz, de adott esetben a szóban forgó állományunkba bekerült könyv digitalizált formájához is.

Az osztály nyolc teljes munkaidejű munkatársa közül hét végez szakmai feltáró munkát, egy a technikai háttérmunkákat (katalógusok karbantartása, nyomtatás, részcímes periodikák holdingolása, egyéb javítások) végzi, egy részfoglalkozású pedig a kölcsönzésből visszakérült könyvek rekatalogizálásáért és a rekordjavításokért felel. A szeptemberben hozzánk került Lukács Archívum munkatársa, Mesterházi Miklós az Archívumban végzi az ottani anyag számítógépre vitelét.

A Keleti Gyűjtemény 600 mű (904 db), ebből 34 mű 1850 előtti, az ALEPH rendszerben nem szereplő művet rekatalogizált. Ezek jelentős része a régi Keleti Irodalom szakon, ma már visszakereshetetlen módon nyilvántartott értékes szakkönyv, illetve a kézikönyvtári állományba tartozik. A Keleti Gyűjteményben komplex módon (cíMLEÍRÁS, ETO, tárgyszavazás) feldolgoztak 1.857 művet (2.341 könyvet), 158 sorozatot, emellett készült 315 utaló, 72 rászámolás, 6 elektronikus dokumentum.

2. Folyóiratok feldolgozása

2012-ben az OPAC FIR adatbázisa tovább bővült: 24 (6 magyar, 18 külföldi) új folyóirat cíMLEÍRÁSÁRA került sor. 2012-ben az NPA bejelentés összesen 2.037 tételt tartalmazott: a Keleti Gyűjtemény 250 tétellel gyarapodott, a MTA KIK állománya pedig 1.787 tétellel. Retrospektív konverzió keretében 690 címet dolgoztunk fel az ALEPH-ben. Összesen 714 új folyóirat-rekord került be az ALEPH FIR adatbázisába 2012-ben, így összesen 14.772 címre bővült az OPAC-ban is elérhető folyóiratok száma, ezekből 1.990 tétel kurrens (243 keleti és 1.747 központi állomány).

A Gyűjteményszervezési Osztály 143 cím (410 kötet) részcímes folyóiratot adott át feldolgozásra.

Az új folyóiratokból három külföldi a Keleti Gyűjteményben található.

3. Egyéb, speciális dokumentumok feldolgozása

A Kézirattárban befejeződött Alexits György és Kardos Tibor hagyatékának feldolgozása. Befejeződött Ábel Jenő, Fokos-Fuchs Dávid, Pröhle Jenő leveleinek és anyaggyűjtésének, Fülep Lajos, Gunda Béla, valamint Határ Győző Kovács Gyulához írott, továbbá a Jámbor Ágnesnek és az Urbach Lászlónak írott leveleknek a feldolgozása. Molnár Tamás és Tamkó Sirató Károly hagyatékának rendezése folyamatban van.

Gyászjelentések száma:	2
Feldolgozott tételek száma:	9.015
Rekordok száma:	1.750
Katalóguslapok száma:	4
Disszertáció feldolgozás:	66
Disszertáció rekord:	66
Katalóguslap beosztás	4

Folytatódott a 16. századi könyvek ALEPH-adatbázisba vitele: 427 darab feldolgozása készült el példányleírással együtt, 753 rekord készült róluk.

A mikrofilmtári állomány feldolgozása 2011. év elejétől word formátumban történik. 2012-ben bibliográfiai leírás készült az állományba vett 137 műről. A szerzői, lelőhely szerinti és a raktári cédulakatalógust folyamatosan építjük. 2012-ben a beosztott cédulák száma 642 db volt. Az állomány egészéről az OPAC, a régi cédulakatalógus és az olvasók számára nem elérhető word formátum együttesen ad teljes képet.

A Keleti Gyűjtemény on-line katalógusában dolgozta fel James Hurley amerikai könyvkereskedő ajándékát, aki az 1960-as évektől Stein Aurélla, illetve Kasmírra vonatkozó magángyűjteményt hozott létre. A könyveket az MTA01, a kéziratokat, fotókat a DIS01-be vettük fel.

V. OLVASÓSZOLGÁLAT

2012-ben már a könyvtári világban is egyre inkább tapasztaltuk az elektronikus mobil eszközök (okostelefon, táblagép) és e-könyv olvasók terjedését. Március óta az Akadémiai Kiadó és a Complex Kiadó e-könyvei (kb. 100 cím) Könyvtárunkban is elérhetők a Digitális Dolgozószoba öt számítógépén és egy e-könyv olvasó készüléken. A kiadók így kívánták népszerűsíteni új szolgáltatásukat, a Könyvtárnak pedig ez jó alkalmat kínált arra, hogy közelebbről megismerje olvasóinak az új eszközzel kapcsolatos szokásait és igényeit. Szeptemberben egy szakmai rendezvényen tekintettük át a kiadók és a könyvtárosok tapasztalatait és a jövőbeli lehetőségeket.

A Könyvtár népszerűsítését is szolgálta részvételünk az ELTE Múzeum körüli tömbjében szeptember 11-én megrendezett Könyvtári Napon, amelyre immár hagyományosan minden tanév elején sor kerül. Itt bemutattuk szolgáltatásainkat, kiadványainkat, és a diákoknak kedvezményes beiratkozásra is volt lehetőségük.

Az olvasók igényeihez alkalmazkodva, 2012-ben négyhetes nyári szünetet tartottunk; ez azonban csak szűkösen volt elegendő a nagy mennyiségű szabadpolcos folyóirat-állomány szokásos évi átrendezéséhez és a szabadságok kiadásához. A nyári szünet alatt megújult a központi olvasóterem gépparkja: az Informatikai Osztály ún. „vékony kliensekre” cserélte a 18 olvasói számítógépet; ezek néhány központi szerverhez kapcsolódnak. Zökkenőmentesen sikerült átállni az új, biztonságosabb rendszerre, a változással a használók is elégedettek.

1. Olvasóforgalom, kölcsönzés

2012-ben a könyvtár regisztrált használóinak száma 5.183 volt; közülük a könyvtárat aktívan használók száma 3.551 fő. Az év során 683 új beiratkozót regisztráltunk; 299 napi olvasójegyet, 521 regisztrációs jegyet és 98 öt alkalomra szóló látogatójegyet állítottunk ki. Beiratkozási díjakból idén nettó 2.577.000 Ft bevételünk volt.

A központi olvasótermeket és a digitális dolgozószobát olvasóink 27.206 alkalommal vették igénybe (ebből a digitális dolgozószoba forgalma: 1.568 látogatósi alkalom). A kikölcsönzött dokumentumok száma a korábbi évekhez képest nem változott jelentősen: az év során 16.553 könyvet kölcsönöztek. A helyben kölcsönzés (raktári kérés olvasótermi használatra) sajnos csökkent: olvasóink 82.183 könyvet és folyóiratot kértek helyben

használatra. A szabadpolcos állomány dokumentumait statisztikánk szerint kb. 15.600 alkalommal vették kézbe. Az ALEPH-ben regisztrált, ill. a folyóirat-előkészítési űrlapon beérkezett on-line előjegyzési és dokumentum-előkészítési kérések száma kb. 1.850 volt.

A könyvtárhasználók képzettség és foglalkozás szerinti megoszlása nem változott számottevően. A dokumentumhasználat azonban évek óta mind jobban eltolódik a szűkebben vett gyűjtőkörünk (irodalomtudomány, nyelvészet, ókortudomány) irányába. Ennek oka valószínűleg nem annyira az érdeklődés hiánya, mint inkább az, hogy anyagi források híján csak a fő gyűjtőkörbe tartozó dokumentumok beszerzésére van mód.

A használók tudományos fokozat és foglalkozás szerinti megoszlása (%)

	Könyvolvasó	Folyóiratolvasó
MTA rendes és levelező tagja	0,6	0,5
Egyetemi tanár, tudományok doktora, kandidátus	32,8	19,2
Egyetemi oktató	4,8	19,8
Tudományos kutató, PhD hallgató	14,8	19,4
Nem főfoglalkozású kutató	15,8	27,0
Egyetemi hallgató	23,4	11,9
Egyéb	7,9	2,1
	100,0	100,0

Az állomány használatának megoszlása szakok szerint (%)

Szakcsoport	Könyv	Folyóirat
0 általános művek	0,8	2,4
1/2 filozófia, pszichológia, vallás	17,8	6,5
3 társadalomtudomány	6,3	11,3
5 természettudomány	1,2	12,0
6 alkalmazott tud.	0,9	4,0
7 művészetek	3,3	3,3
80 nyelvtudomány	11,8	16,4
82 irodalomtudomány	35,1	15,4
9 földrajztudomány, régészet, történettudomány	22,8	28,8
Összesen	100,0	100,0

2. Különgyűjtemények olvasói

A Kézirattárnak 343 beiratkozott olvasója volt, akik 1.349 könyvtári használat során 67.076 dokumentumot használtak. Továbbra is kiemelten nagy volt az érdeklődés az Akadémia kis-, ill. nagygyűléseinek jegyzőkönyvei, hivatali (RAL) iratai, Kosztolányi Dezső kéziratái, valamint a Történettudományi Bizottság másolat-gyűjteményének olasz oklevelei iránt, de Arany János levelezését, Reguly Antal jegyzeteit, Balázs Béla és Szabó Lőrinc kézirateit is sokan tanulmányozták.

A Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteményét a következő nevesebb olvasók vették igénybe: Ács Tibor (MTA doktora), Adamik Tamás (MTA doktora), Benkő Samu (az MTA külső tagja), Bojtár Endre (MTA doktora), Dávidházi Péter (MTA levelező tagja), Domokos Mátyás Zoltán (MTA doktora), Erdélyi István (MTA doktora), Heltai János (MTA doktora), Honti László (MTA rendes tagja), Horváth Iván (MTA doktora), Kabdebó Lóránt (MTA doktora), Korompay János (MTA doktora), Madas Edit (MTA doktora), Miskolczy Ambrus (MTA doktora), Pléh Csaba (MTA rendes tagja), Ritoók Zsigmond (MTA rendes tagja), Szegedy-Maszák Mihály (MTA rendes tagja), Szűcs András (MTA levelező tagja), Várkonyi Ágnes, R. (MTA levelező tagja).

Külföldi kutatók: Clark, Jonathan P. (Concordia College of the Evangelical Lutheran Church in America), Dinca, Adinel Ciprian (Román Tudományos Akadémia), Magina, Adrian (Muzeul Banatului Montan Resita), Ivshin, Leonid (Udmurt Institute of History, Language and Literature), Vashchenko, Mihail (Institut of Slavic Studies, Moszkva).

A Kézirattár honlapjai közül a legtöbben a Radnóti Miklós-honlapot nézték meg (29.268 látogató), de szép számban volt látogatója a többinek is: Carbo (10.119), Pápai Páriz Ferenc (9.546), Bolyai (6.207).

A Mikrofilmtárnak 531 távhasználója, 936 személyes (megrendelő + helyben olvasó + kölcsönző) látogatója volt, ebből 11 kölcsönző, 68 beiratkozott olvasó, akik 504 alkalommal 1451 dokumentumot olvastak helyben. Sokan kutatták a Keleti Gyűjtemény (Goldziher levelezés, Kaufmann Gyűjtemény stb.) és a Kézirattár anyagait. Idén kiemelten nagy érdeklődés volt a Kosztolányi hagyatékról készült mikrofilmek iránt. A különgyűjtemények anyagaiból a magyar olvasók mellett erdélyi, török, lengyel és német kutatók is dolgoztak.

A Keleti Gyűjtemény olvasótermét olvasóink 6.217 alkalommal vették igénybe és 21.542 könyvet, folyóiratot, illetve kéziratot tanulmányoztak. Az olvasók többsége felsőbb évfolyamos egyetemista és PhD hallgató volt, de a Gyűjtemény rendszeres olvasói között

nagy számban található az MTA tagjai és doktorai is. A keleti képzéseket indító felsőoktatási intézmények csoportokban is küldtek első éves hallgatókat, akik könyvtárhasználati, kutatás módszertani segítséget kaptak. Külföldről nemcsak levélben fordultak hozzánk unikális kéziratainkkal kapcsolatos kérésekkel, hanem gyakran személyesen is a Gyűjteményben kutattak külföldi tudósok a világ minden tájáról.

Kiugróan magas a látogatottsága a Keleti Gyűjtemény digitális honlapjainak, így a kéziratokat teljes terjedelmükben tartalmazó Kaufmann-gyűjtemény a Könyvtár leginkább látogatott honlapja: (17.820/76.129), amelynek tavaly 3.435 visszatérő olvasója volt. Változatlanul igen népszerű a Csoma-gyűjtemény (7.454/18.846), 1.048 visszatérő olvasóval, harmadik helyen a hongkongi Stein-kiállítás anyagát megjelenítő digitális gyűjteményünk áll.

A Lukács Archívumot 2012-ben 40 külföldi látogatta meg. Egy részük hosszabb kutatómunkát végzett, mások egy-egy alkalommal jöttek, megint másokat a LAK mint múzeum érdekelte: Lukács György emlékszobája, kéziratai, könyvei, levelezése, családi dokumentumok, fotók stb. Növekszik a gyűjtemény hazai vendégeinek száma, és kibővült a körük: nemcsak filozófusok, esztéták, irodalmárok, hanem egyre több képzőművész és művészettörténész látogatja. Tavasszal előadást és szemináriumot tartott az Archívumban Manfred Frank, a Tübingeni Egyetem professor emeritusa.

3. Tájékoztatás

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály munkatársai személyesen, telefonon, hagyományos és elektronikus levélben adnak tájékoztatást olvasóinknak és a hozzánk forduló érdeklődőknek. A technikai jellegű kérdések (általános információ a könyvtár, ill. a könyvtári rendszer használatáról, szolgáltatásairól, ezekkel kapcsolatos felvilágosítás, ügyintézés) száma kb. nyolcezerre becsülhető; hosszabb kutatást igénylő referenz kérdés 3.927 volt. Emellett elektronikus hírlevelünkben tájékoztatjuk olvasóinkat a Könyvtár aktuális rendezvényeiről, az éppen kipróbálható online adatbázisokról, új beszerzésű külföldi könyveinkről (2012-ben 12 ilyen lista készült). Könyvtárunk kiadványait folyóirattárunkban is árusítjuk, ebből 2012-ben nettó 48.000 Ft folyt be.

A Kézirattárban személyesen és hosszabb időt igénylő levélbeli tájékoztatásban az alábbiak részesültek: Simonné Pallós Piroska és török kolléganője (Muğla Üniversitesi), a Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma, Váci Sándor mérnök (London), Cultiris Kulturális Képügynökség.

A Keleti Gyűjtemény kiadványai közvetlenül a Gyűjteményben is megvásárolhatóak, helyi értékesítésükből 63.560 Ft bevétel származott. A Keleti Gyűjtemény továbbra is rendszeresen, tematikus bontásban, a honlapon teszi közzé új beszerzésű külföldi könyveit. Ezen kívül a Gyűjtemény munkatársai személyesen, telefonon, hagyományos és elektronikus levélben adnak tájékoztatást az olvasóknak és a hozzájuk forduló hazai és külföldi érdeklődőknek.

4. Használók képzése, oktatás

A Tájékoztatói és Olvasószolgálati Osztály 2012-ben 11 látogatói, ill. hallgatói csoportot fogadott (összesen 164 főt); ezek a következők voltak:

Kutató Diákok Országos Szövetsége tagjai,
Magyar Táncművészeti Főiskola hallgatói,
KRE BTK angol szakos hallgatói, (3 csoport)
KRE BTK szabad bölcsészet szakos hallgatói,
CEU Department of Medieval Studies hallgatói,
Fulbright-ösztöndíjasok csoportja,
Magyar Honvédség Nyugdíjas Klub tagjai (2 csoport)
MOL Zrt. Műszaki Könyvtára könyvtárosai

Az egyetemek képzési rendjéhez igazodva tavasszal és ősszel is meghirdettük használó-képzési kurzusainkat; ezeken 44 fő vett részt, elsősorban bölcsészhallgatók. Ebben az évben két könyvtár szakos egyetemi hallgatót fogadtunk szakmai gyakorlatra.

A korábbi évek hagyományai szerint a Kézirattár folytatta a bölcsész MA és PhD hallgatók szaktájékoztatását, illetve elősegítette kisebb szemináriumok helyben történő megtartását, amelyek a gyűjtemények kéziratos anyagára támaszkodtak. Ezek közül megemlítendők a CEU, a PPKE BTK, valamint KRE diákjai.

Októberben három, novemberben négy alkalommal Krähling Edit irányításával a PPKE 4 klasszika-filológus hallgatója végzett önálló kutatási feladatot kéziratári gyakorlat keretében. A hallgatók decemberben klasszikus szerzők műveit tartalmazó régi könyvekről írt dolgozatukkal számoltak be az elvégzett munkáról.

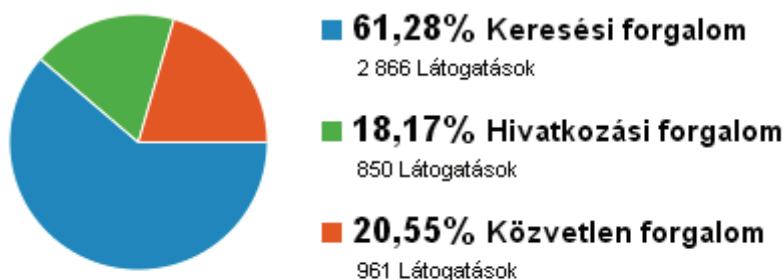
A korábbi évek hagyományai szerint a Keleti Gyűjtemény és a Kézirattár folytatta a bölcsész MA és PhD hallgatók szaktájékoztatását, illetve elősegítette kisebb szemináriumok helyben történő megtartását, amelyek a gyűjtemények kéziratos anyagára támaszkodtak. Ezek

közül megemlítendő a CEU, a PPKE BTK, valamint az ELTE BTK több szakának diákcsoportha, illetve a Tan Kapuja Buddhista Főiskola hallgatói.

A 2011-es TÁMOP-projekt keretében létrehozott *Minerva* oktatóprogram, mely a használóképzés online formáját valósítja meg nagy népszerűségnek örvendett a használók körében, amelyet az alábbi ábra szemléltet:

A MINERVA online oktató felület látogatottsága 2012-ben

4 677 személy látogatta meg ezt a webhelyet

5. Könyvtárközi kölcsönzés

A könyvtárközi kölcsönzésben a 2012-es év nagy újdonsága volt, hogy a két országos közös katalógus, a MOKKA és az ODR egyesítése után január 2-án megkezdte működését az új ODR-portál, amelynek nemcsak a keresőfelülete újult meg, hanem a könyvtárközi kérések kezelése és nyilvántartása is teljesen átalakult. Munkatársaink az új használói felület tesztelésével segítették a DEENK fejlesztőinek munkáját; a portál a kezdeti nehézségek után az év során egyre jobban működött.

2012-ben a hozzánk beérkezett kérések száma 1.840 volt, (2011-ben 2.561 db), ezekből 902 kérés könyvekre, 938 kérés folyóiratokra vonatkozott; a partner könyvtárak a korábbi évekhez képest jóval kevesebb könyvkérést indítottak hozzánk, a folyóiratok iránti igény nem változott. A kért másolatokat idén is szinte kizárólag elektronikus formában szolgáltatottuk, munkatársaink 9.600-nál is több oldalt szkenneltek be; az online előfizetéses adatbázisokból 89 cikket (2011-ben 68-at) küldtek PDF formátumban a kérő könyvtáraknak.

A beérkező kérések számának csökkenése igen sajnálatos; ennek egyik oka lehet, hogy a kisebb könyvtáraknak gondot okozhatott az új portál használata. A másik, hogy online

katalógusunkból évek óta csak nagy késéssel vagy egyáltalán nem kerülnek be a könyvek rekordjai az országos közös katalógusba.

Az olvasóink számára indított könyvtárközi kölcsönzési kérések száma továbbra is jelentősen növekszik, idén 886 db volt (2010-ben 539, 2011-ben 690 db). Ezen belül kissé nőtt a külföldről kért dokumentumok aránya: 303 kérés (34 %); belföldről 583 dokumentumot kértünk. A kérésekből 709-et eredetiben, 103-at elektronikus formában, 10 darabot fénymásolatban teljesítettek partnereink. Idén is folytattuk a kedvezményes külföldi könyvtárközi kölcsönzést: egy-egy olvasó öt kötetet kérhetett 50%-os áron, 2.250 Ft-ért; 64 olvasónk vette igénybe a kedvezményt. A kölcsönzési díj felét a Könyvtár fizette, ez nettó 545.000 Ft költséget jelentett.

A könyvtárközi kölcsönzés számadatai 2012-ben (dokumentumok, db)

Kérés	Szám	Teljesítés	Eredeti	Nyomtatott	Elektronikus
beérkezett	1840	adott	825	8	934
küldött	886	kapott	709	10	103

6. Raktározás, állományellenőrzés

2012-ben a Gyűjteményfeltáró Osztálytól az Olvasószolgálat 7.024 könyvtári egységet vett át raktározásra, ezek megoszlása a következő: 6.952 db könyv, 20 db CD-ROM, 29 db DVD és 23 db Lieferung.

Törökbálinti raktárunkban az előző évi nagy mennyiségű apasztást követően 2012-ben fejeződött be a cseretartalékokat képező folyóirat-állomány készletnyilvántartásának aktualizálása, és az itt tárolt dokumentumok átrendezése. Ebben az évben is folyamatosan zajlott a 200.000-es raktári jelzetű könyvállomány kiszállítása Arany János utcai raktárunkból a DEPÓ-ba. Innen az év folyamán olvasói kérésekre és retrospektív feldolgozásra is rendszeresen szállítottunk be anyagot. A külső raktár éves forgalma mintegy 9.800 könyvtári egység volt; a beküldött dokumentumok megoszlása gyűjteményi egységenként: az Olvasószolgálatra 3.513 db könyv, a Folyóirat-olvasóba 3.854 kötet folyóirat, a Keleti Gyűjteménybe 2.421 db könyv, a Kézirattárba 33 db disszertáció, a Levéltárba 158 levéltári doboz és 1.160 levéltári dosszié.

2012-ben már mindkét raktárrészben korszerű szellőztető-berendezés működött, így a raktárak hőmérséklete és páratartalma egész évben megfelelő volt. Sajnos az új raktári

területen az üveglablakok szigetelése tönkrement, a nyári esőzések idején a raktár többször is beázott.

A Lukács Archívumban megkezdődött a hagyatéki könyvtár régi (1850 előtti kiadású) könyveinek összeírása – a kb. 8000 cím felének átvizsgálása történt meg eddig (ebből mintegy 100 régi könyv), a munka 2013-ban folytatódik.

Az év során olvasóink által elvesztett könyvek adatait átadtuk a Gyűjteményszervezési Osztálynak pótlásra, ill. törlésre.

A Keleti Gyűjteményben megtörtént a Kaufmann-gyűjtemény, valamint a török, perzsa és arab kéziratok teljes körű állományellenőrzésére került sor.

7. Állományvédelem

Kötészeti műhelyünk valamennyi gyűjteményi egységünk számára végez munkát. 2012 januárjától a csoport létszáma egy fővel csökkent, így a bekötött dokumentumok száma jelentősen csökkent: összesen 1.899 könyv, ill. folyóirat kötése készült el (2011-ben 2.331 db), ezek kötésfajta szerinti megoszlása a mellékelt táblázatban látható. Restaurálásra sajnos mindössze négy kötet esetében kerülhetett sor. Ebben az évben sem volt pénz sem a műhely felújítására, sem a kötészeti eszközök és gépek korszerűsítésére. A második félévben a Könyvtár sikerrel vett részt a Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiuma pályázatán: 350.000 Ft támogatást nyert a kötészeti műhely számára, kis értékű eszközök és szakmai anyagok beszerzésére. Ezt az összeget 2013-ban fogjuk felhasználni.

A kötészeti műhely szolgáltatásai az egyes osztályok számára (db)

Kötésfajta	Olvasószolgálat	Folyóíratár	Keleti Gyűjtemény	Kézirattár	Összes
ragasztott	1.157	349	158	2	1.666
fűzött	31	10	49	0	90
csíkozott	0	86	50	0	136
gerincjavítás	0	0	3	0	3
restaurálás	2	0	2	0	4
téka	4	32	0	0	36
összesen	1.194	477	262	2	1.935

2012-ben a Kézirattár, az NKA 2129/0228 azonosító számú, a Keleti Gyűjteménnyel közös pályázatán elnyert pénzből 643.000 Ft-ot fordított restaurálásra és állományvédelemre. Az összegből megkezdődött Szabó Dezső kéziratos hagyatékának tisztítása és konzerválása, továbbá három igen értékes, ám rossz állapotú, fertőzött 16. és 17. századi nyomtatvány restaurálása.

Megvalósult az NKA Könyvtári Kollégiumához 2011-ben restaurálásra benyújtott pályázat, melynek keretében 1.000.000 Ft-ot kaptunk, ehhez 30 % önrész, 429.000 Ft járult. A pályázatot a Kézirattár a Keleti Gyűjteménnyel közösen nyújtotta be, az összeget megosztva használtuk fel. A Keleti Gyűjtemény a pályázat keretén belül Szilágyi Dániel isztambuli gyűjtéséből származó török kéziratokat, illetve egy, a kolozsvári születésű Ibrahim Mütefferrika műhelyéből származó török ősnymtatványt restauráltatott 786 eFt értékben.

8. Reprográfia

Ebben az évben a Másoló Műhelyben 317 olvasói megrendelésre 28.764 db fénymásolat készült (2011-ben 42.570 db). Ezekből munkatársunk 8.651 db-ot az Infotec MPC 2030-as típusú készüléken, 20.113 db-ot a Nashua gépen készített. A könyvtári célokra készült másolatok száma 4.563 db; ebből 2.135 db hiányos kötetek pótlását vagy állományvédelmi célokat szolgált. Jelentősen nőtt a szkennelési megrendelések száma: olvasóink számára ezzel az eljárással 6.134 felvétel készült (2011-ben 1.097). A műhely teljes nettó bevétele 2012-ben 205.000 Ft volt.

A feltölthető kártyával működő két önkiszolgáló másológéphez 2012-ben közel 50 kártyátadtunk el. A kártyákra feltöltött összegből a Könyvtárnak nettó 236.000 Ft bevétele származott. A forgalmi adatok a következők: 13.964 nyomtatott, ill. fénymásolt oldal, 209.460 Ft értékben, és 9.691 szkennelt oldal, 48.455 Ft értékben. Emellett továbbra is volt lehetőség készpénzes nyomtatásra és szkennelésre a folyóirat-olvasóban: itt 2.374 oldalt (2011-ben 2.039-t) rendeltek látogatóink, ebből nettó 46.000 Ft bevételünk volt. Saját digitális fényképezőgép használatát 163 alkalommal engedélyeztük, egy-egy cikk vagy rövidebb könyvrészlet felvételéhez.

A Kézirattárban helyben készült 4.035 fénymásolatból 149.295 Ft, a 6.669 lap szkenneléséből pedig 246.753 Ft bevétel származott.

A Keleti Gyűjtemény korlátozott mennyiségben, helyben is biztosít lehetőséget a kisebb reprográfiai igények azonnali kielégítésére, melyből nettó 30.525 Ft bevétel származott.

Keleti Gyűjteményből származó kéziratok és könyvek Mikrofilmtárban készített szkenneléséből, illetve a Gyűjtemény által kiadott felhasználási engedélyekből 1.145.408 Ft (198.408 Ft; 1.908 EUR és 1.748 USD) bevétel folyt be a Könyvtár számlájára.

9. Fotótechnikai térítési szolgáltatások

Felvételek száma

	2011	2012
Mikrofilm	0	0
Kisfilm	0	0
6x6 vagy színes felvétel	0	0
Digitális felvétel	11	50
Összesen	11	50

Másolatok száma

	2011	2012
Mikrofilm-másolat (m)	143	117
Fotókópia (nagyítás)	0	3
Elektrosztatikus nagyítás	1.555	654
Digitális (szkenelés)	3.245	12.115
Összesen	4.943	12.889

A megrendelésekből származó bevétel összege áfa nélkül: 2.173.341 Ft volt.

Professzorok egymás között ... prof. Náráy-Szabó Gábor és prof. Ritoók Zsigmond

VI. MAGYAR TUDOMÁNYOS MŰVEK TÁRA

A Magyar Tudományos Művek Tára Osztály 2012. január 1-től került be az MTAK szervezetébe. Jogelődje az MTA Kutatásszervezési Intézet, MTMT Koordinációs Iroda, amelynek 2009-től a főfeladata az MTMT operatív működésének biztosítása. Az MTMT Osztály folyamatos kapcsolatot tart a tagintézmények képviselőivel. Az intézmények MTMT-adminisztrátorai, könyvtárosai és szerzői az MTMT munkatársaival közösen tartják karban az MTMT központi adatbázisát. Az MTMT kiszolgáló szoftverét folyamatosan fejlesztettük a tagintézményi igényeknek és a fenntartó elvárásainak megfelelően.

A két legnagyobb adatszolgáltatási feladat az MTA Doktora pályázat és az Akadémikus jelöltek ellenőrzése, értékelése volt. (Az MTA Doktora pályázatok ellenőrzése az évenkénti két kiírásnak megfelelően történik.)

További adatszolgáltatások:

- Egyéni oktatói/kutatói karrier pályázatokhoz (egyetemi tanári pályázat, habilitáció, - eseti igények);
- MTA Kutatóintézeti hálózat tudományos teljesítményéken értékeléséhez;
- Tagintézmények Intézmény Fejlesztési Tervéhez;
- Intézményi akkreditációhoz;
- Intézményen belüli egységek, szerzők tudományos teljesítményének összehasonlításához;
- Egyedi kérések (Oktatási Hivatal – felsőoktatási intézményekről; MTA – pályázatok: OTKA, Bolyai, Magyarai, Lendület Fialat Kutatói Program; EMMI – UNESCO jelentés; Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal – Nemzeti Kiválóság Program);
- Tagintézmények belső jelentések, projekt-előrehaladáshoz.

A TÁMOP Pályázat támogatói szerződését (TÁMOP 4.2.5.A-11/1-2012-0001 – *Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) publikációs adatbázis szolgáltatások országos kiterjesztése*) közel másféléves előszítő fázist követően, 2012. júniusában aláírták. A projekt július 1-én elindult. A szakmai munka koordinálása az Irányító Testületben és a Bibliográfiai Szakbizottságban történik, az előbbi három, az utóbbi hat alkalommal ülésezett. A Bibliográfiai Szakbizottság véglegesítette a metaadat struktúrát meghatározó dokumentumot: https://www.mtmt.hu/system/files/tipus_jelleg_beorolas_v3.0_20120823_0.pdf. Az IT-SzB a szoftverfejlesztés műszaki dokumentum előkészítő munkáiban vett részt.

Az MTMT Portálon külön oldalt üzemeltetünk, amelyben a TÁMOP Projekt történéseit követjük és dokumentáljuk. A projekt nyilvánosságának biztosításához kapcsolható a szakmai rendezvényeken történő megjelenés.

Két helyszíni ellenőrzése volt a TÁMOP Projektnek: az egyik teljes, pénzügyi és szakmai; a másik a monitoring mutatókat, előrehaladást vizsgálta. Az ellenőrzés során nem találtak kifogásolni valót.

A tagintézmények MTMT-adminisztrátorainak a képzése két formában történt: helyszíni oktatások (2012-ben: Debrecen, Gödöllő, Győr, Pécs, Kaposvár, Szeged), illetve az MTA Könyvtárában két alkalommal.

A szoftver rendszer új szerverre került. A hardver beszerzését a tagintézményi hozzájárulásokról finanszíroztuk. A biztonságos archiválás feltételeit is megteremtettük, a mentés az NIIFI távoli/osztott tároló rendszerére történik.

Rendszer-statisztika (2012. december 10-i állapot)

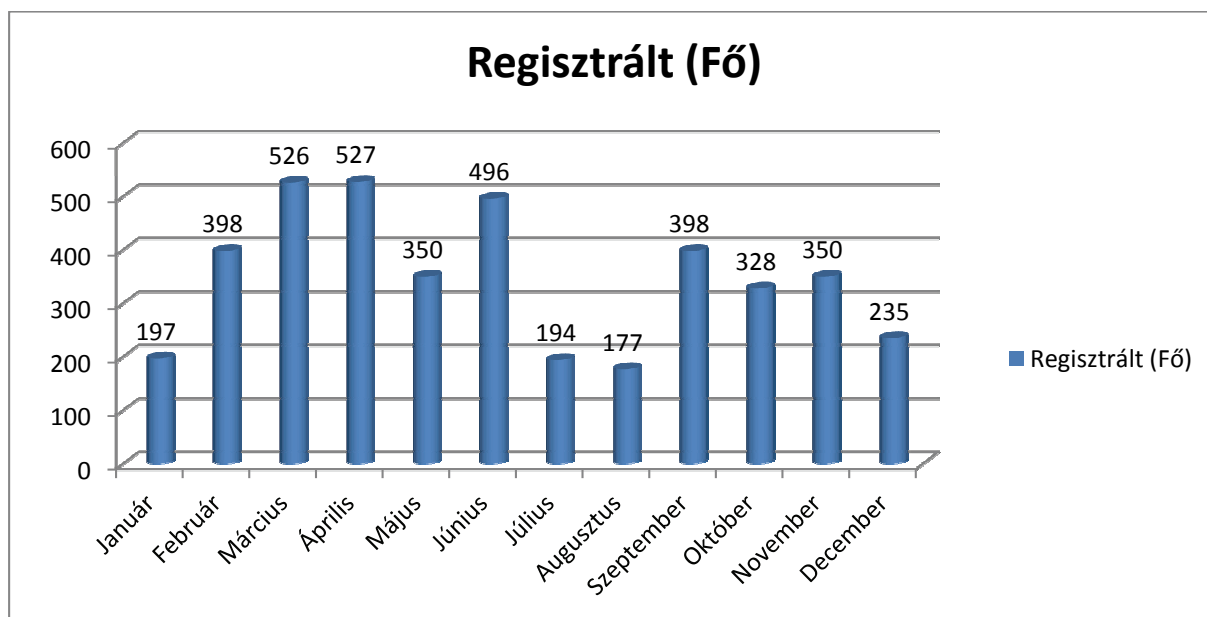
Felhasználók száma összesen:	33 071		
Szerzők száma összesen:	31 871		
Adminisztrátorok száma összesen:	1 199		
Aktív felhasználók száma:	32 229		
Bejelentkezett felhasználók száma:	558		
Bejelentkezett azonosított felhasználók száma:	118		
.....			
Közlemények száma összesen:	956 576	Idézetek száma összesen:	2 882 883
Cikkek száma:	441 846	Függő idézetek száma:	500 474
Könyvek száma:	124 273	Független idézetek száma:	2 287 756
Fejezetek száma:	168 361	Nem vizsgált idézetek száma:	94 631
Szabadalmak száma:	3 437		
Disszertációk száma:	6 862		
Egyéb művek száma:	80 021		

A programról

Az adatba

A rendszerbe új regisztrálóként/szerzőként bekerülők személyek száma: 5.074 fő, ebből az MTMT felületén regisztrált: 4.176 fő. A tagintézmények adminisztrátorai által manuálisan regisztrált szerzők száma: 898 fő.

MTMT felületen regisztráltak megoszlása

Az MTMT TÁMOP nyitórendezvényének közönsége

VII. EISZ NEMZETI PROGRAM

A Nemzeti Kutatási, Innovációs és Tudománypolitikai Tanács (NKITT) 2012. január 24-i ülésén támogatta az EISZ működéséről és finanszírozásáról szóló előterjesztést és felkérte a Kormányt, ill. a nemzetgazdasági minisztert, hogy a Magyarország 2012. évi költségvetéséről szóló 2011. évi CLXXXVIII. tv-ben kapott felhatalmazással élve csoportosítson át 1.426,0 millió forintot a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap fejezet terhére a Magyar Tudományos Akadémia fejezet, 2. MTA Könyvtára cím részére (önálló alcímen) az Elektronikus Információszolgáltatás Nemzeti Program finanszírozására. Felkérte továbbá a Magyar Tudományos Akadémia elnökét, hogy gondoskodjon a program működtetéséről. A működés jogi alapját az 1079/2012.(III.28) sz. kormányhatározat adja. Költségvetését a 2011. évi CLXXXVIII. törvény határozza meg.

2012-ben megvalósult az a cél, hogy a tudományos és kutatói munka támogatása érdekében az adatbázisok elérése folyamatos legyen, s amennyiben elkerülhetetlen a szolgáltatások leállítása, az a lehető legrövidebb ideig tartson. A 2011-ben végzett és 2012. II. negyedévében pontosított igényfelmérések alapján 14 közbeszerzési eljárás keretében 19 adatbázis beszerzése valósult meg, ezek összértéke nettó 1.517.826.626 Ft volt. Ebből 2012. december 31-ig kifizettünk 1.510.719.721 Ft-ot. *Részletes adatokat ld. 1. sz. melléklet. gazdálkodási fejezetbe!*

A felsorolt adatbázisok közül a CABI - FSTA - ZoologicalRecords, az MLA-LRC - Grove Art - Grove Music, az EconLit, a MathSciNet és a Science Magazine 2013-ra is előfizetésre kerültek, kiaknázva így a kiadók által kínált árkedvezményt.

2012-ben 92 intézmény volt tagja az EISZ Nemzeti Programnak. Mivel az EBSCOhost adatbázis önrészeinek kifizetését nemzeti könyvtári funkciói alapján az OSZK vállalta, így a kizárólag ezt igénylő intézmények önrész befizetése nélkül, míg a többi adatbázis esetén kötelező önrész fizetésével vettek részt a programban. Az év során összesen 193 szerződést kötöttünk az intézményekkel és 198 számlát állítottunk, ill. küldtünk ki.

Az EISZ nettó 337.322.906 Ft önrészt számlázott ki a résztvevő intézményeknek. Szerződés-szövegezési kérések és fizetéseketelenség miatt 3 intézmény nem egyenlített még ki az önrész-tartozását, nettó 4.693.797 Ft értékben. Mivel az intézmények részére történő számlázáskor még nem volt minden esetben ismert az adatbázisok végleges ára forintban, így egy becsült árfolyammal számoltunk. Az intézmények felé a különbözet visszafizetése

folyamatosan történik. Az adatbázisok jellege szerint az önrész az átfogó, teljes szövegű adatbázisok árának 10%-a (4 db), a hivatkozási adatbázisok esetében és szűkebb körben használt teljes szövegű adatbázisoknál 25% (3 db), szakadatbázisok esetében 75% (12 db).

A 2012. évi maradvány terhére az év végén elindítottuk a Thomson Reuters Web of Science adatbázisának közbeszerzését a 2013-2015 közötti időszakra, és a Nature folyóirat – csomag közbeszerzési eljárását 2013-ra. Az Elsevier Kiadó nagyon speciális tárgyalássorozata a Science Direct teljes szövegű adatbázis beszerzésére, az MTA elnökének irányításával zajlott és így megvalósult az „egycsatornás” egyeztetési és tárgyalási rend.

2012. május 4-én indítottuk útjára az EISZ blogot (<http://eisz.mtak.hu>). Létrehozásának célja a naprakész tájékoztatás, újdonságok, hírek bemutatása, közvetlen kommunikáció az intézményekkel. A könnyen kezelhetőség és átláthatóság érdekében négy fejezetet hoztunk létre: *adatbázisok – impresszum – szerződések – tudnivalók az EISZ-ről*.

A blogot június 1-től december 31-ig 6.304 alkalommal tekintették meg, de csak összesen 22 bejegyzés született, a visszajelzések, hozzászólások az esetek túlnyomó többségében telefonon vagy e-mailben érkeznek.

2012. május 23-án tájékoztató konferenciát tartottunk kb. 50 fő részvételével. Az év során összesen 8 szakmai programot szerveztünk, ezek közül 6 programot kiadói/terjesztői kérésre, Három alkalommal online képzést tartottak a kiadók a felhasználóknak. Általában a teljes tagság számára hirdetjük meg a szemináriumokat, a résztvevők száma alkalmanként 45-50 fő.

A beszerzett adatbázisok listája: (az egy eljáráson belül beszerzettek egy sorban)

név	előfizetés időtartama	ár HUF	igénylők száma
MathSciNet	17 hónap	18.581.025	12
Reaxys	12 hónap	20.759.086	3
ACM Digital Library	12 hónap	12.185.984	8
Akadémiai Folyóiratok Akadémiai Szótárak	12 hónap	43.600.000	35 26
Science Magazine	17 hónap	16.445.405	10
Nature	12 hónap	62.410.303	12
EBSCOhost Minerva	12 hónap	76.080.000	89
Web of Science	12 hónap	126.898.878	37
Science Direct	12 hónap	829.636.186	50
SpringerLink	12 hónap	222.887.213	40
CABI			8
FSTA	15 hónap	31.212.956	5
Zoological Records			3
MLA-LRC*			5
Grove Art	24 hónap	17.031.398	6
Grove Music			6
JSTOR**	12 hónap	28.132.901	24
EconLit	18 hónap	4.858.386	12
ÖSSZESEN:		1.510.719.721	

* A 2013-ra esedékes összeget (6.890.400 Ft) 2013 januárjában egyenlítette ki az EISZ.

** A ki nem számlázott 1.007 USD-t a Kiadó 2013 folyamán számlázza.

Az Elektronikus Információszolgáltatás költségvetése

adatbázis neve	KÉ - azonosító	előfizetés vége	kifizetett ár HUF	EISZ rész	EISZ költség (NET)	tagi önrész (NET)
MathSciNet	15956/2012	2013.dec.31.	18 581 025	0,25	4 645 256	13 935 769
Reaxys	12780/2012	2012.dec.31.	20 759 086	0,25	5 189 771	15 569 314
ACM Digital Library	16001/2012	2012.dec.31.	12 185 984	0,25	3 046 496	9 139 488
Akadémiai Folyóirat	11101/2012	2012.dec.31.	10 600 000	0,90	9 540 000	1 060 000
Akadémiai Szótárak	11101/2012	2012.dec.31.	33 000 000	0,25	8 250 000	24 750 000
Science Magazine	11062/2012	2013.dec.31.	16 445 405	0,25	4 111 351	12 334 054
Nature	11065/2012	2012.dec.31.	62 410 303	0,25	15 602 576	46 807 727
EBSCOhost	11061/2012	2012.dec.31.	76 080 000	--	67 580 000	8 500 000
Web of Science	11932/2012	2012.dec.31.	126 898 878	0,75	95 174 158	31 724 719
Science Direct	11887/2012	2012.dec.31.	829 636 186	0,90	746 672 568	82 963 619
SpringerLink	14019/2012	2012.dec.31.	222 887 213	0,90	200 598 491	22 288 721
CAB - FSTA - Zoo	17733/2012	2013.dec.31.	31 212 956	0,25	7 803 239	23 409 717
MLA-LRC	12130/2012	2013.dec.31.	7 055 456	0,25	1 763 864	5 291 592
Grove Art	12130/2012	2013.dec.31.	5 199 649	0,25	1 299 912	3 899 737
Grove Music	12130/2012	2013.dec.31.	4 776 293	0,25	1 194 073	3 582 220
JSTOR	16644/2012	2012.dec.31.	28 132 901	0,90	25 319 611	2 813 290
EconLit	11895/2012	2013.dec.31.	4 858 386	0,25	1 214 597	3 643 790
Összesen			1 510 719 721		1 199 005 964	311 713 757
működés					26 000 000	
tanácsadók díja					9 990 000	
közbeszerzés					1 780 000	
Összesen					1 236 775 964	311 713 757

KÖLTSÉGVETÉSI FORRÁS	1 426 000 000
ÖNRÉSZ	311 713 757
BEVÉTEL ÖSSZESEN	1 737 713 757
KIADÁSOK	1 548 489 721
ÖSSZESEN	1 548 489 721
MARADVÁNY	169 224 036

VIII. INFORMÁCIÓ- ÉS TARTALOMSZOLGÁLTATÁS

1. Számítógépes Referenz Szolgálat

A csoport feladata: idézettség figyelés, impakt faktor listák összeállítása, valamint a kutatók publikációs listájának és ezek hivatkozásainak integrálása a Magyar Tudományos Művek Tárába (www.mtmt.hu); ettől az évtől új feladat a Könyvtár repozitóriumának (REAL) használatával kapcsolatos tájékoztatás és segítségnyújtás.

2012-ben ügyfeleink különböző pályázatok beadásához kérték az idézettség és impakt faktor lista összeállítását. Ezen kívül 6 megrendelés érkezett publikációs és idézettség lista betöltésére az MTMT adatbázisba. A listák elkészítésénél segítségünkre voltak a jól ismert nemzetközi adatbázisokon kívül (Web of Science, SCOPUS, Journal Citation Reports) a hazaiak is, a HUMANUS és a MATARKA.

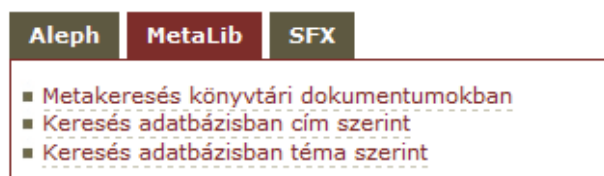
Az év során megrendelt szolgáltatásokra kb. 65 gépóra munkaidőt fordítottunk, ebből nettó 442.000 Ft bevételünk volt.

2. Online elektronikus források

MetaLib

A portál átalakítása megtörtént, a keresés közvetlenül a honlapról is indítható. Ennek ellenére a 2012. évre kinyert statisztika szerint gyakorlatilag nem használták a metakereső

■ GYORSKERESŐK

adta lehetőségeket. Meg kell találnunk a módját, hogy a használókat a meta keresésre ösztönözzük. Használóink vagy nem tudják, mit rejt a Metalib címke és

milyen összetett keresési lehetőség van mögötte, vagy a keresési lehetőség nem megfelelő számukra.

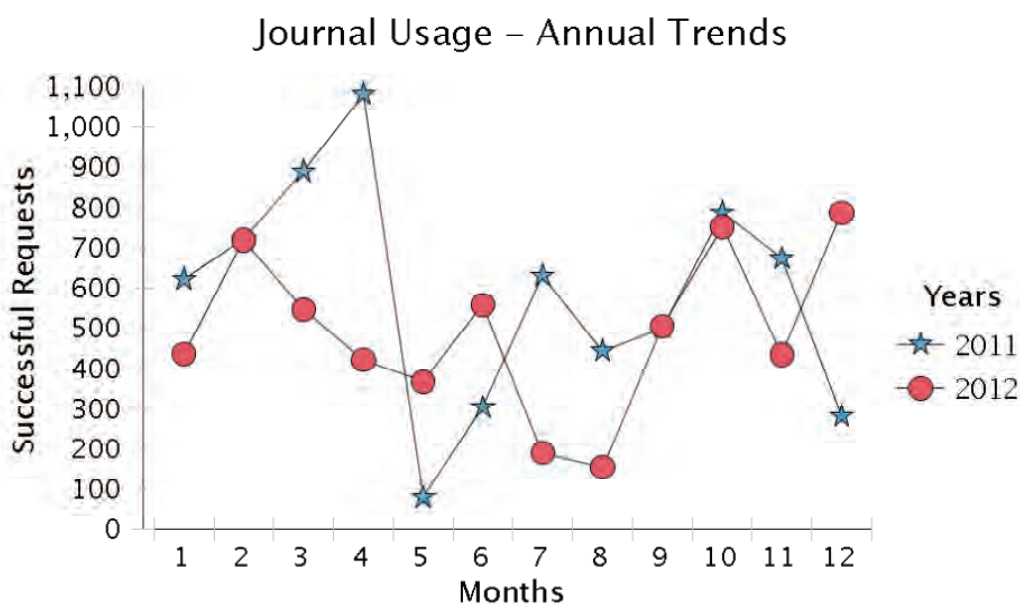
Online folyóiratok

Az SFX tudásbázisban elérhető forrásokat és folyóiratokat, valamint a szolgáltatók adatait folyamatosan karbantartják, a frissítéseket havonta feltöltik a rendszerbe. Saját és az EISZ nemzeti program előfizetései szerinti releváns folyóiratok elérését nekünk kell karbantartani, az A-Z listát rendszeresen frissíteni. A folyóiratokban való keresés 46%-a a folyóiratok A-Z listáján keresztül történt, és 65%-ban teljes szövegű megtekintés, illetve letöltés volt. Az összes keresés 78%-a folyóiratban, csak 20% az e-könyvekben való keresés

Az SFX-ben nyert statisztikát kiegészíti a szolgáltatóktól kapott statisztika, hiszen az SFX statisztikában csak az SFX-en keresztüli keresés jelenik meg. Néhány, legtöbbször használt adatbázisra vonatkozó adat:

- a Project MUSE adatbázisban 3701 keresés (3728 teljes szövegű letöltés),
- a LION adatbázisban 674 (316 teljes szövegű letöltés),
- Scopus adatbázisban 67577 keresés (könyvtár és a kutatóintézetek együtt),
- JCR 3530 keresés (könyvtár és a kutatóintézetek együtt),
- Arcanum 2030 látogatás (könyvtár és a kutatóintézetek együtt).

Néhány adat a saját előfizetéseink és az EISZ keretében rendelkezésre álló adatbázisokban található folyóiratokra vonatkozóan: az EBSCO a legtöbbet keresett adatbázis (1.518 folyóíratára 5.702 keresés), a folyóiratok kiadói közül a Blackwell Publishing kiadó folyóírataira történt a legtöbb keresés (226 folyóíratára 1.365 keresés).

The Central European Journal of Social Sciences and Humanities

A tavalyi évben a nemzetközi online folyóirat, a CEJSH adatbázisa új technikai alapokra történő átállítása történt meg, míg 2012-ben a felhasználók számára is érzékelhető újítások történtek: a keresőfelület újult meg, mely sokkal egyszerűbben kezelhető, mégis összetettebb keresési lehetőségeket kínál fel.

Az informatikai háttérrel biztosító Varsói Egyetem munkatársai figyeltek arra, hogy maga az adatbázis továbbra is ugyanazon az URL-en keresztül legyen elérhető. Az adatbevitel szempontjából fő változás, hogy a DeskLight alkalmazáson keresztül közvetlenül az adatbázisba lehet adatot fölvinni, vagyis ez már nem csak a lengyelországi központ privilégiuma. (A felhasználói kézikönyv hamarosan készen lesz.)

Jövő évi terv, hogy – amennyiben sikerül forrást találni rá – új, egységes arculatot fog kapni a honlap.

REAL repozitórium

Az MTA-OTKA-gyűjtemény (REAL) gyarapodása felgyorsult az év során. Az OTKA levélben figyelmeztette a pályázatok felelőseit az Open Access elhelyezési kötelezettségre. Szeptemberben pedig az MTA Elnöke határozott az Open Access közzétételről. Ezen túl elkezdődött a KPA-ban korábban elhelyezett cikkek átvitele a REAL-ba. A REAL 2012 végén 3.684 tételt tartalmazott, kb. 1,9 GB terjedelemben. Az MTA Doktorai disszertációit tartalmazó gyűjtemény (REAL-d) folyamatosan gyarapodott. A REAL-d 2011 végén 465 tételt tartalmazott, kb. 14 GB terjedelemben. Az EoD könyvek gyűjteménye lényegében nem változott (REAL-EOD). A REAL-EOD tartalma 6 tétel, kb. 0,2 GB terjedelemben.

IX. INFORMATIKA

Az Informatikai Osztály a könyvtári informatikai rendszer jelentős fejlesztését végezte el 2012-ben, ami a három fős osztály számára folyamatos leterhelést jelentett. Az év első felében korszerűbb levelező rendszerre tértünk át, az MTA „Infrastruktúra-pályázat 2012” pályázaton nyert összegből az IT infrastruktúrát és az olvasói gépparkot korszerűsítettük, az emeleti közös terekben hálózati nyomtatást alakítottunk ki, több olyan fejlesztést koordináltunk, mely a szolgáltatás bővülését eredményezte.

Az Osztálynak folyamatosan biztosítani kell a munkatársak feladatvégzéséhez, valamint a könyvtári szolgáltatásokhoz szükséges informatikai háttérrel, a teljes hálózat biztonságos üzemeltetését, a működés rendszeres ellenőrzését. Karbantartási, hibaelhárítási feladatok és telefonos segítségnyújtás a napi feladataink közé tartozott, az olvasói térben az alkalmazások rendszeres ütemezett frissítését végeztük, biztosítottuk a könyvtári rendezvényekhez szükséges informatikai háttérrel, több szereplős videokonferencia esetén a helyszín foglalását.

A korábbi levelező rendszert az ingyenes Zimbra levelezőre cseréltük, a gondos előkészítésnek (új fiókok kialakítása, régi fiókok lezárása, szükség szerinti átirányítása) köszönhetően kisebb zökkenőkkel sikerült átállni. A szerver az MTA szerverparkjában van, az üzemeltetést mi végezzük. A levelezés a webes felületen történik, a fiókok korlátozott mérete miatt rendszeres archiválásra a szintén ingyenes MailStore programot javasoltuk, amit később a távoli, automatikus archiválás és a hálózati elérés miatt a fizetőssel váltanánk ki.

Az év folyamán a könyvtári programok újabb verzióira tértünk át, ami új szerverek beüzemelésével együtt zajlott. Az új verziókra való áttéréssel kapcsolatos rendszeradminisztrátori feladatok, majd az új kliensek telepítése mind többletmunkát jelentett az osztályon. Új feladatként jelentkezett az osztály számára a könyvtári rendszerhez hasonló kliens alapú ügyviteli programok bevezetése a Gazdasági osztályon, ehhez szerver üzembeállítását, a távoli elérés konfigurálását, és a kliensek telepítését végeztük el, valamint a korábbi rendszerből az adatok átadását a Kincstár részére. A beléptető rendszer cseréje és az Akadémiai kártya bevezetése koordinációs feladatain kívül informatikai munkát is jelentett, meg kellett oldani a könyvtári rendszer és a zárt beléptető rendszer közötti adatátadást.

A használók, és a munkatársak számára is több kényelmi szolgáltatást meg tudtunk valósítani. A megfelelő egyeztetések után módosítottuk a könyvtári rendszerek konfigurációs

paramétereit: pdf fájlként érkező folyóiratfüzetek bibliográfiai rekordhoz csatolása az ADAM modul használatával; megszűnt folyóiratok jelölése a visszakeresés és listázás érdekében; az SFX linkfeloldóban az UStat felhőszolgáltatásként működő moduljának indítása; törökbálinti raktárban lévő dokumentumok jelölése az OPAC-ban; olvasói azonosító automatikus kiosztása beiratkozásnál; segédkönyvtári példányok státusának cseréje; helyben használt dokumentumok regisztrációja. Ezzel a kölcsönzésen kívül a helybeli használatot is mérni tudjuk (3 hónap alatt 1.445 alkalommal 1.100 művet kértek); a beérkezett, de teljesen még fel nem dolgozott dokumentumok megjelenítése az OPAC-ban.

Az MTA „Infrastruktúra-pályázat 2012” pályázati keretből elvégzett fejlesztések sok munkát jelentettek az osztály munkatársai számára. Az olvasói térben a munkaállomásokat NComputing vékonykliensekre cseréltük, ezzel egy időben a Windows 7 operációs rendszere váltottunk. A felszabadult gépekből a munkatársak számára nyertünk számítógépeket, az átalakítás eredményeképpen az olvasók számára kellemesebb kutató munka végzésére alkalmas tér jött létre a zaj minimálisra csökkenésének köszönhetően. A munkaállomások menedzselése a szerveren történik, kiszolgáló szerverként a könyvtárban rendelkezésre álló szervert használtuk. A könyvtári szolgáltatásokhoz használt szerverek bővítésére, cseréjére, további tárhely, mentési szalagos egység beszerzésére is lehetőség nyílt. Ezek a bővítések lehetővé tették további virtuális szerverek kialakítását, a digitális gyűjtemények elhelyezésére nagyobb tárhely kijelölését. A levelezés és a könyvtárban keletkező dokumentumok rendszeres mentéséhez, archiválásához is tudtunk tárhelyet rendelkezésre bocsátani, ezzel a tervezett mentési rendet érvénybe léptettük. A munkatársi nyomtatás gazdaságosabbá tétele érdekében meglévő másolót nyomtató és szkennert modullal bővítettük könyvtári keret bevonásával, a fotónyomtatási kérések teljesítése érdekében jó minőségű tintasugaras fotónyomtatót szereztünk be. A könyvtári hálózat korszerűsítése is lehetővé vált a pályázati forrásból, az összes régi nem menedzselhető switch-et, a wifi hálózat központi vezérlését is cserélni tudtuk. A könyvtári szolgáltatások fejlesztése keretében a könyvtárban elérhető források korszerű, „felfedező” kereshetőségét a Metalib metakereső upgrade-del biztosítottuk, a Primo Central Index-ben a könyvtári saját előfizetéseken túl három és fél billió oldal válik számunkra is kereshetővé (könyvek, folyóiratok, ingyenes tartalmak is), az alkalmazás indítása 2013 első negyedévében várható. A könyvtári szolgáltatások egységesítését szolgálja a gépi kölcsönzés indítása a Keleti Gyűjteményben, az ehhez szükséges eszközök beszerzését részben pályázati (vonalkód olvasó), részben könyvtári (bizonylat nyomtató) forrásból tudtuk megvalósítani, a könyvtári rendszerben a szükséges konfigurációs módosításokat tesztelésre elvégeztük. Előkészítettük a könyvtári rendszer használatát a törökbálinti raktárban is, ehhez

vonalkód olvasót, számítógépet és NIIF-től internet csatlakozást rendeltünk, beüzemelés a 2013. év elején várható. A könyvtári szolgáltatások használata jelentős részben távolról történik, ezért fontos a dokumentumok digitalizálása, e feladathoz a pályázati forrásból mikrofilm- és könyvszkennert szereztünk be.

A Videokonferencia-teremben a régi berendezést felváltotta a Huawei Telepresence rendszer, melynek könyvtárba helyezéséről az MTA elnökség döntött. Az osztály munkatársai a régi eszközök leszerelésében és az új rendszer telepítésével kapcsolatos koordinációs munkában vettek részt. A telepítés után a Huawei cég oktatást tartott, azt követően a NIIF szakemberei konfigurálták a hazai video-rendszerbe illesztés követelményeinek megfelelően.

Az év folyamán az elavult IT eszközök selejtezése a megszokott módon zajlott.

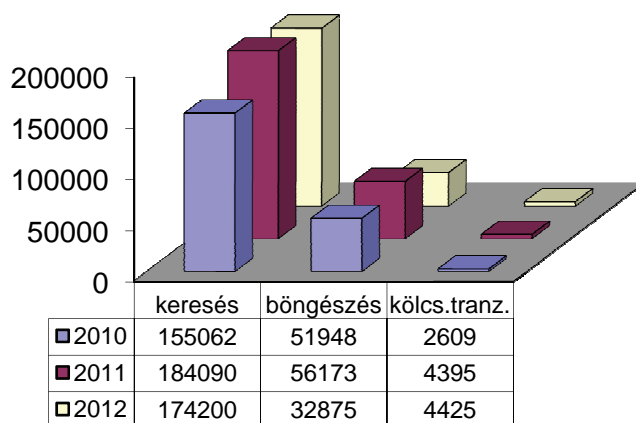
Az Osztály munkatársai továbbképzéseken, konferenciákon vettek részt (Networkshop, Linux konferencia, MKE Vándorgyűlés, IGeLU konferencia).

A bolgár akadémiai könyvtárral sok éve fennálló keretegyezmény keretében 2012-ben a könyvtár két munkatársa (Kapus Erika és Naszádos Edit) járt Szófiában és tanulmányozta a Bolgár Akadémiai Könyvtár és a NALIS együttműködését. A Bolgár Akadémiai Könyvtár munkatársa Stefka Hrusanova érkezett a Könyvtárunkba egy hét tanulmányútra, az Osztály munkatársa fogadta, a programja szerinti témákban konzultáltak.

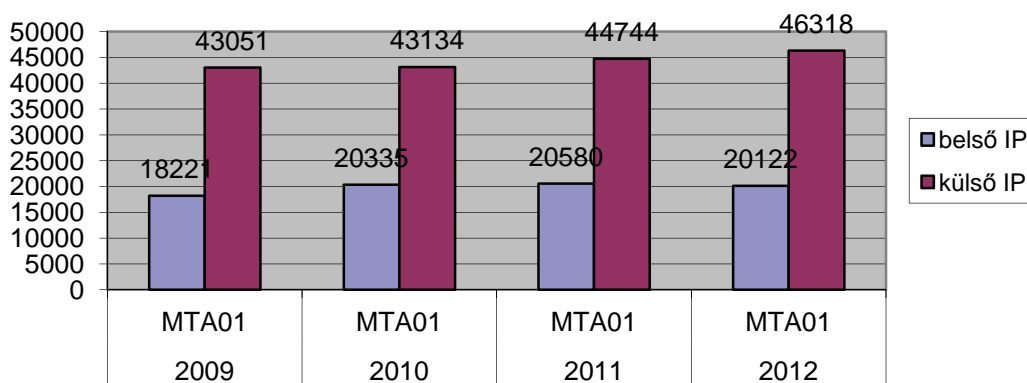
Használati statisztika

A 2011-es évi katalógushasználathoz képest 2012-ben csökkent a katalógus használata, a keresési technikát tekintve továbbra is a témára, címre vagy szerzőre keresés messze meghaladja a betűrendes listában való lapozgatást. Az olvasójeggyel rendelkező látogatóink még mindig nem barátkoztak meg azzal a lehetőséggel, hogy online módon tudnak lefoglalást kérni, és a kölcsönzéseiket hosszabbítani, bár nagyon kis mértékben emelkedett a tavalyi évhez képest (ezek a tranzakciók az ábrán 'kölcs.tranz.' megjelöléssel jelennek meg).

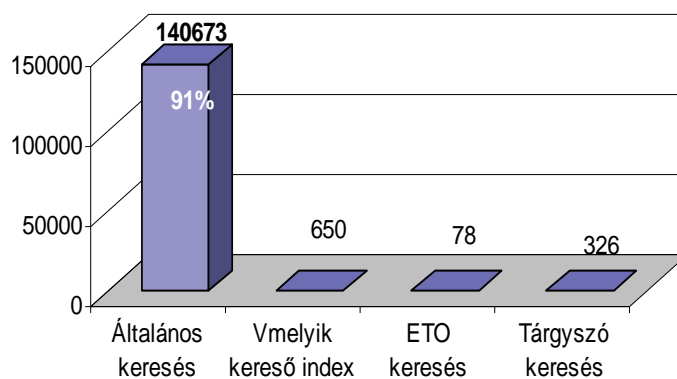
Használat típusa MTA01

Web OPAC használat MTA01

Keresés 2012

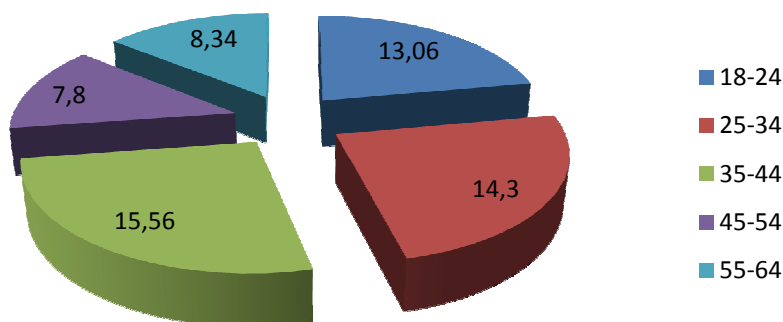
A keresések 91%-ában az általános, vagyis az egyablakos keresést használják, a böngészésnél pedig 53%-ban a cím listában, 27%-ban a szerzői betűrendben keresnek. Az ETO és tárgyszavas keresés minimális, gyakorlatilag nem mérhető.

A 2009-2012 évekre vonatkozóan az MTA01 adatbázis könyvtáron belüli és távoli (könyvtári IP tartományon kívüli) *Web OPAC használatot* elemezve jól látható, hogy folyamatosan a távoli elérés több mint kétszerese a könyvtáron belüli használatnak, és 2012-ben tovább emelkedett (az előző évihez képest ismét 4%-kal).

A látogatóink több mint fele visszatérő látogató, 73%-ban a honlapról érkeztek és a katalógus oldalán töltött átlagos időtartam 33 perc. Még nem nagy számban, de már mobil eszközön is keresnek a katalógusban (iPad, iPhone, stb. eszközökön).

Facebook oldalunk is él, az Olvasószolgálat ezen a csatornán is folyamatosan közlést tesz információkat: Agora programokat, újdonságokat, érdekességeket. Akik látogattak az oldalunkat, azok közül 61,8% nő, korcsoport szerinti megoszlásuk néhány korcsoportot kiemelve az alábbi ábrán látszik.

Facebook oldalunk látogatottsága

Érdeemes foglalkozni a Facebook oldalunk statisztikájával, ami nem látogatottsági statisztika, de megtudhatjuk belőle, hányan látták a kitett linkeket a Facebookon belül, hányan kattintottak rá. Olyan felhívásokat, tartalmakat érdemes feltenni, melyek leginkább ezt a 18-44 éves korosztályt érdeklik, és ők tovább is fogják adni.

X. AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

A Levéltár tovább gyarapította állományát, folytatta a begyűjtött anyag feldolgozását és ellátta a levéltári kutató- és ügyfélszolgálatot (ez utóbbit főként az MTA Titkárság és a Doktori Tanács részére). Az iratállomány növekedése 69,24 ifm volt. Az év végére az iratállomány mennyisége elérte a 3365,29 ifm-t. Jelentősebb iratmennyiség érkezett a következő helyektől: OTKA Iroda 20,52 ifm, MTA Könyvtár Csereosztály 13,2 ifm, Kutatásszervezési Intézet 10,44 ifm, Jogtudományi Intézet 5,4 ifm, Bolyai Ösztöndíj 4,2 ifm, Doktori Tanács 3,96 ifm. Ezeknek az iratoknak a jegyzékeit számítógépes változatban (részben Excel táblázatban) is megkapta a levéltár, ami az anyagban való kutatást jelentősen könnyíti.

Az intézetek iratkezelésének folyamatos ellenőrzésére nincs lehetőségünk, de alkalmanként tanácsot adtunk, ill. ellenőriztünk, és többször adtunk ki selejtezési engedélyt (Kutatásszervezési Intézet, Jogtudományi Intézet). Az MTA Titkárságán is több helyen adtunk előzetes rendezésre tanácsot (Költségvetési és Pénzügyi Főosztály, Ellenőrzési Főosztály), és az első félévben részt vettünk a Titkárság új iratkezelési szabályzatának előkészítésében.

Az iratrendezés az elmúlt években kialakult gyakorlat szerint folyt, elsősorban az újonnan beérkezett és a kutatószolgálat számára elővett anyagokban végeztünk közép- és darabszintű rendezést. Így ebben az évben rendeztük a Kutatásszervezési Intézetből és a Jogtudományi Intézetből beérkezett iratokat, és dobozoltuk és jegyzékeltük a Könyvtár Csereosztályáról beérkezett külföldi levelezést. Sikerült a tervünknek megfelelően újabb értekezletek anyagát rendeznünk: egyrészt befejeztük a közgyűlési iratok rendezését, másrészt új sorozatot készítettünk a Főtitkárhelyettesi értekezletek és a Vezetői Kollégium anyagából. Ezekhez természetesen már elektronikus jegyzék és mutató is tartozik. Folytattuk a TMB személyi dossziéinak az ellenőrzését (895 dosszié). Folytattuk az előző években megkezdett segédletek, adatbázisok készítését (fond jegyzékek gépre vitele), amelyek a kutató- és ügyfélszolgálati munkát segítik. Így folytattuk a régi gazdasági és személyzeti anyagokban előforduló nevek bevitelét egy Excel táblázatba és az intézetekre vonatkozó anyagok kigyűjtését a megfelelő adatbázisokba. A tavalyelőtt telepített e-archívumba sikerült feltöltenünk az alapadatokat. Részt vettünk a Szentágotthai emlékévképcsán rendezett kiállítás

összeállításában, ill. a Kovács Máté alapítvány ünnepi, kibővített kuratóriumi ülésén – amelyet születésének 106. évfordulóján tartottak az MTA Könyvtárában – Hay Diana előadást tartott Kovács Máté könyvtárigazgatói tevékenységéről.

A kutatószolgálatunk főbb adatai a következők: 20 kutató (ebből egy külföldi) kért és kapott kutatási engedélyt. A kutatók 170 alkalommal 1.419 raktári egységnyi anyagot kaptak kézhez és 605 másolatot készítettünk számukra, 15 esetben pedig írásban adtunk választ nekik. Az ügyfélszolgálati statisztika a következő volt: az MTA Titkárságának (és más hivataloknak) 96 esetben adtunk felvilágosítást vagy kerestünk elő iratot és 194 másolatot készítettünk. Munkaviszony-igazoláshoz 8 esetben kerestünk anyagot.

2012-ben is járt a Levéltárban a szakfelügyelő, idén feladata az esedékes raktárminősítés elvégzése, valamint a költségvetési, személyi és technikai működési feltételek meglétének vizsgálata volt. Jelentésében a Borospince állapotát aggasztónak találta és javasolta, hogy végeztessünk el egy mikrobiológiai vizsgálatot.

E-book bemutató az Akadémiai Könyvtárban

XI. TUDOMÁNYOS ÉS SZAKÉRTŐI MUNKA

1. Munkatársak tagsága, testületi tevékenysége

Babus Antal

Az MTA Köztestülete

MTA Sajtótörténeti Munkabizottság

A Németh László Társaság választmánya

Magyar Írószövetség választmánya

Magyar Írószövetség Arany János Alapítvány kuratóriumi tagja

Bedecs László

Szépírók Társasága

József Attila Kör (JAK)

Parnasszus c. folyóirat szerkesztője

Csóré László

Seishokan Aikido Egyesület

Gracie Barra Hungary Brasil Jiu Jitsu Team

Karikás Néptánc Egyesület

Dévényi Kinga

MTA köztestület

MTA Orientalisztikai Bizottság, 2012-től titkár

Kőrösi Csoma Társaság, választmányi tag

UEAI (Union Européenne des Arabisants et Islamisants)

TIMA (The Islamic Manuscript Association) – 2012-től az igazgatóság tagja

Magyar-Egyiptomi Baráti Társaság

Magyar-Iráni Baráti Társaság

Journal of Arabic and Islamic Studies c. folyóirat szerkesztőbizottság tagja

Journal of Islamic Manuscripts c. folyóirat szerkesztőbizottság tagja

The Arabist. Budapest Studies in Arabic c. folyóirat társszerkesztője

Holl András

MTMT Információtechnológiai Bizottság, elnök

Horányi Károly

Szabó Lőrinc Alapítvány kuratóriumának tagja

Isztray Simon

Magyar Goethe Társaság

Kiss Ildikó

Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Társadalomtudományi Szekció

Kohl Gyula

Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület, Restaurátor Szakosztály

Krähling Edit

Ókortudományi Társaság

Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae szerkesztőbizottsági tag, technikai szerkesztő

Mázi Béla

Andódi Czuczor Gergely Társaság (Szlovákia)

Nagy Erika

A Central European Journal of Social Sciences and Humanities c. folyóirat magyarországi szerkesztője

CEACS (Central European Association for Canadian Studies)

Naszádos Edit

Magyar Könyvtárosok Egyesülete Műszaki Könyvtáros Szekció

Magyar Könyvtárosok Egyesülete Tudományos és Szakkönyvtári Szekció

Publika Magyar Könyvtári Kör

Magyar Aleph Csoport (MACS) elnökségi tag

Náray-Szabó Gábor

Académie Européenne des Sciences, des Arts et des Lettres (Párizs)
Current Computer-Aided Drug Design, szerkesztőbizottság
Letters in Drug Design and Discovery, szerkesztőbizottság
Magyar Kémikusok Egyesülete
Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Tudományos és Szakkönyvtári Szekció, elnök
Magyar Mérnökakadémia
Magyar Tudományos Művek Tára Felügyelő Tanács
MTA rendes tagja
MTA Könyv- és Folyóirat Kiadó Bizottság
MTA Könyvtári Bizottság
MTA Kémiai Tudományok Osztálya Fizikai-Kémiai Bizottság
MTAK képviselője az Informatikai és Könyvtári Szövetségben
Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács, társelnök
Szent István Akadémia

Sallai Ágnes

Magyar Biológiai Társaság, Állattani, Ökológiai Szakosztály

Tatár Sándor

Magyar Irodalmi Szerzői Jogvédő és Jogkezelő Egyesület
Magyar Műfordítók Egyesülete
Szépirok Társasága
Die Kogge (nemzetközi írószervezet)

Téglási Ágnes

MTA Könyvtári Bizottság
EISZ Bizottság, elnök
MKE Tudományos- és Szakkönyvtári Szekció
Publica Magyar Könyvtári Kör
Fulbright Alumni
British Council Ösztöndíjasok Egyesülete
MTAK képviselője: LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche)

2. Szakmai programok külföldön

Babus Antal

Moszkva, *Tanulmányút az MTA és az Orosz Tudományos Akadémia közötti csereegyezmény keretében*. 2012. április 9. - május 1.

Dévényi Kinga

Leiden, *TIMA igazgatósági ülés*, 2012. október 26-30.

Giczi András

London, *Online Information Conference 2012*. november 20-21. London

Kapus Erika

Olmütz, *5th EOD workshop és Conference and Hack Days on semantic technologies in libraries*, 2012. május 10-11.

Berlin, *6th EOD workshop*, 2012. szeptember 20-21.

Kőrösi Csilla Júlia

Tartu, *LIBER éves közgyűlés és konferencia*, 2012. június 26-július 1.

Nagy Erika

Olmütz, *5th EOD workshop és Conference and Hack Days on semantic technologies in libraries*, 2012. május 10-11.

Berlin, *6th EOD workshop*, 2012. szeptember 20-21.

Náray-Szabó Gábor

Genf, CERN (Svájc), *SCOAP3, Sponsoring Consortium for Open Access Publishing in Particle Physics, döntéshozó tanácskozás*, 2012. október 1.

Páll Zoltán

London, *Online Information Conference 2012*. november 20-21. London

Tamási Balázs

Curating and Cultivating Exchange: First International Conference of Judaica Collection Curators. National Library of Israel, Jerusalem, 2012. június 4-6.

Téglási Ágnes

Tartu, *LIBER* éves közgyűlés és konferencia, 2012. június 26-július 1.

3. Könyvkiadás

Budapest Oriental Reprints, Ser. A, 9. kötet: Dévényi K. (szerk.): Kégl Sándor: A perzsa irodalom vonzásában: Válogatott tanulmányok. Budapest: Kőrösi Csoma Társaság, MTAK, 2012. 635 p.

4. Publikációk, előadások

Szakkönyv, szakkönyvrészlet

Dévényi K. (szerk.): Kégl Sándor: *A perzsa irodalom vonzásában: Válogatott tanulmányok.* (Budapest Oriental Reprints, Ser. A. 9.) Budapest: Kőrösi Csoma Társaság, MTAK, 2012.

Dévényi K. - Fodor S. (szerk.): *Proceedings of the Colloquium on Paradise and Hell in Islam, Keszthely, 7-14 July 2002: Part Two* (The Arabist 30). Budapest: ELTE Chair for Arabic Studies - Csoma de Kőrös Society, 2012. IX, 116 p.

Dévényi K. (szerk.): *Papers Presented to Alexander Fodor on His Seventieth Birthday* (The Arabist 31). Budapest: ELTE Chair for Arabic Studies - Csoma de Kőrös Society, 2012. XI, 130 p.

Mázi B. : *A Magyar Tudományos Akadémia 1858-ban.* In: *Magyar László utazása Dél-Afrika belsejében az 1848-1857-es években.* Közreadja Sebestyén Éva. Balassi Kiadó – MTA Könyvtára. Budapest, 2012. pp. 59-64.

Székely M. (szerkesztő): *A valóság fellazulása. A 70 éves Sziklai László tiszteletére.* Budapest, Lukács Archívum – Argumentum Kiadó, 2012. 327 p.

Székely M. (szerkesztő): Mesterházi Miklós: *Az álomittas bőregér. Kant a fej betegségeiről.* Budapest, Brozsek Kiadó, 2012. 281 p.

Tanulmány

Babus A.: *Mit ér az ember, ha magyar értelmiségi?* Hitel, 2012. (2) pp. 23-27.

Bedecs L.: *Ketten az úton*. Simon Márton és Nemes Z. Márió költészetéről. Bárka, 2012(3), pp. 67-72.

Bedecs L.: *Ważnejstcialo, nieimię* (Csehy Zoltán költészetéről). Literatura na Swiecie (Varsó), 2012(11-12). pp. 258-266.

Bedecs L.: Előszó és fülszöveg Bánki Éva: *Aranyhímzés* című regényének bolgár kiadásához, Ergo Kiadó, Szófia, 2012.

Dévényi K.: *A Legacy of Islamic Presence: Manuscript Collections in Hungary*. The Arabist, 31. 2012. pp. 67-78.

Hévizi O.: *Tengeribeteg kormányosok*. Holmi 2012. május pp. 615-621.

Hévizi O.: *Néhány örökkévalóság*. In A valóság fellazulása. A 70 éves Sziklai László tiszteletére. Szerk. Agárdi Péter és Székely Mária. Lukács Archívum – Argumentum Kiadó, Budapest, 2012. pp. 195-218.

Hévizi O.: *Tíz és fél kvaternitás. Vannak-e valódi filozófiai négyességek?* Magyar Filozófiai Szemle 2012(2). pp. 127-139.

Hévizi O.: *Kézjegy és sziluett. Kant monogramfogalmáról*. In "Viharnak kitett szavak által". Tanulmányok Bacsó Béla hatvanadik születésnapjára. Szerk. Papp Zoltán. Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Budapest, 2012. pp. 95-108.

Holl A.: 2012, *Information Bulletin on Variable Stars - Rich Content and Novel Services for an Enhanced Publication*, D-Lib Magazine, 18. 2012(5/6). doi: 10.1045/may2012-holl.

Holl A.: *Response to "Is CC BY the Best Open Access License?"*, JLSC, 1., 2., 5. (2012) <http://dx.doi.org/10.7710/2162-3309.1055>.

Kardos A.: *A többi, néma csend*. In: „Viharnak kitett szavak által”. Tanulmányok Bacsó Béla hatvanadik születésnapjára. Szerk. Papp Zoltán. Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Budapest, 2012.

Kardos A.: *Sternendingen*. In: A valóság fellazulása. A 70 éves Sziklai László tiszteletére. Lukács Archívum – Argumentum Kiadó, Budapest, 2012. pp. 37-46.

Kovács N. E.: *Miképp érvényesült a muszlim jogi gondolkodás a magyarországi török hódítások kezdetén (1521-1541)?* In: *Keletkutatás 2012 ősz*, pp. 67-77.

Náray-Szabó G.: Palló G.: *The Hungarian Gymnasium Educational Experience and Its Influence on the Global Power Shift*. In: Sih G.C., Li A.Q. (szerk.) *Higher Education in Science and Engineering*. New Jersey, Global Sciencetech Publishing Company LLC ISBN: 978-0-615-57310-6, 2012. pp. 37-80.

Náray-Szabó G.: *Környezetünk jövője*. In: Havass M., Hesz A., Kosztolányi T. (szerk.) *Feltaláljuk a jövőt! Gábor Dénes-díjasok gondolatai*. Budapest, Novofer Alapítvány a Műszaki-szellemi Alkotásért ISBN: 1785-1483, 2012. pp. 67-71.

Náray-Szabó G.: *Autonómia a felsőoktatásban*. In: Vámos É., Vámosné Vigyázó L. (szerk.) *Tanulmányok a természettudományok, a technika és az orvoslás történetéből*. Budapest, ISBN: 1416-9843 pp. 37-41.

Pongrácz T.: *Konfigurációk. Egy hermeneutikai alakzat átalakulása Heideggernél*. In: „Viharnak kitett szavak”. ELTE BTK (Bacsó-Festschrift). Budapest, 2012. pp. 185-203.

Szegedi N.: *A metafizológiától a tipológiáig. Munkácsy Gyula Kantról és a Kant utáni német filozófiáról*. Világosság 51. 2010(4). pp. 5-14. (2012-es megjelenés).

Tamási B.: *'Báruk mint próféta: Egy hagyomány recepciója a korai zsidó és keresztény, valamint a rabbinikus gondolkodásban'* In : Dobos K.D. - Fodor Gy. (szerk.) *Vízió és valóság*” (Studia Theologica Budapestinensia 35.) Budapest, Új Ember-Márton Áron Kiadó, 2012. pp. 129-146.

Tamási B.: *'A qumráni Jeremiás apokrifon – Avagy adalékok Jeremiás próféta szerepéhez a korai zsidó irodalomban'* In : Koltai K. (szerk.) *A szívnek van két rekesze*. Budapest, L'Harmattan - Magyar Hebraisztikai Társaság, 2012. pp. 189-208.

Szépirodalom

Tatár S.: *Vajon; Már lemásztam...* [Versek] Bárka. 20. 2012. 1. pp. 28-29.

Tatár S.: *Jambusok? Belé(jük)fogóznom?; ...tempsperdu...; T(ük)ör(t)kép* [Versek] Pannon Tükör. 16. 2011. 6. pp. 51-52.

Tatár S.: *Mielőtt az önsajnálát; Elhinnék szinte bármit* [Versek] Alföld. 53. 2012. 2. pp. 3-5.

Tatár S.: *Uramatyám! Csak nem szerelmesv...?!; Megkülönböztetett bánásmód* [Versek] Műút. 2012031 [sic!]; pp. 22-23.

Tatár S.: *Búcsújammer (búcsújárás, búcsúpohár...)* [Vers]Élet és Irodalom. 56. 2012. 12. p. 17.

Tatár S.: *Életterem; Őszi hold* [Versek] Magyar Lettre Internationale. 84. sz. 2012 tavasz. p. 46.

Tatár S.: *Börtönmenedék; Statikai prognózis* [Versek] Eső. 15. 2012. 1. pp. 9-10.

Tatár S.: *Egy 50-re* [Vers] Jelenkor. 55. 2012. 4. pp. 376-377.

Tatár S.: *Első s utolsó mindenik dalodban?!; Belerángatva, fedezetlenül* [Versek] 2000. 24. 2012. 4. pp. 57-58.

Tatár S.: *Magyarok Istene* [Vers]édes hazám [sic!]. Kortárs közéleti versek. Magvető Könyvkiadó, 2012. p. 35.

Tatár S.: *Apám is halott* [Vers] Pannonhalmi Szemle. 20. 2012. 2. pp. 63-64.

Tatár S.: *Talán csak szaki, akin kifogok?* [Vers] Ex-Symposion. 78. szám. 2012. p. 52.

Tatár S.: *Ideg(en)dúc* [Vers] Beszélő. III. folyam, 17. évf. 2012. 7/8/9. p. 2.

Tatár S.: *robogni, robog, ám (...); Ki hajítja (át)* [Versek] Kalligram. 21. 2012(9). pp. 62-64.

Tatár S.: *Anyámnak* [Vers] Tempevölgy. 2012(15). szeptember. p. 9.

Tatár S.: *Anyámnak* [Vers] Balatonfüredi Napló. 2012(12). 7. p. 5.

Tatár S.: *Hiányosságok az artistaképzésben; Új operációs rendszer; az kéne! Megmentális fogkrém.* [Versek] Holmi. 2012(24). 9. pp. 1105-1106.

Tatár S.: *Alsob; Nächstenliebe; Animula misera; ›geboren bist halt für so viel, nicht eben nichts‹; Ohne sie nicht?; Sic transit...; KnappeVorräte; Das soll unsre Spende sein(?); Mehr Umsicht beim Antragstellen auf höhere Agrarsubventionen!* [Versek Marco Organo, Paul Kárpáti és Ron Winkler német fordításában]diehoren. Zeitschrift für Literatur, Kunst und Kritik. 57. 2012(247). pp. 94-101.

Tatár S.: *régi vakságod új sötétbe; hová haltok engem* [Versek] Jelenkor. 55. 2012(12). pp. 1174-1175.

Tatár S.: *B.füred, 2012. szeptember; 2XX szoba* [Vers] Élet és Irodalom. 56. 2012(50). (december 14.) p. 14.

Tatár S.: *Anyámnak/A mia Madre* [Vers, eredetiben és Tomaso Kemény olasz fordításában] Tempevölgy. 16. 2012. december. pp. 5-6.

Műfordítás, fordítás

Tatár S.: *Maja Haderlap: A katlanban* [Novellafordítás] Nagyvilág. 57. 2012(4). pp. 251-259.

Tatár S.: *Friederike Wilhelmi: Miért jön vissza a bumeráng?* [Fordítás és átdolgozás Majorosi Annával] Móra Könyvkiadó, 2012. p. 136.

Tatár S.: *Vladimir Vertlib: Tranzitállomások* [Regényrészlet] Forrás. 44. 2012(10). pp. 55-60.

Tatár S.: *Vladimir Vertlib: Rosa Masur különös emlékezete* [Regényrészlet] Forrás. 44. 2012(10). pp. 61-71.

Tatár S.: *Vladimir Vertlib: Az idegen szó tükrében. A drezdai Chamisso poétikai előadásokból* [Esszéfordítás] Forrás. 44. 2012(10). pp. 155-163.

Tatár S.: *Jan Assmann: A varázsfuvola. Opera és misztérium* [Könyv] Atlantisz Könyvkiadó, 2012. p. 454.

Tatár S.: *Olga Martynova: Azt fogom mondani. „Hi!”* 2000. 24. 2012(12). pp. 30-36.

Recenzió, kritika, ismertetés

Babus A.: *Elismervény: így lehet, így kell!* (Márkus Béla: Mennyei elismervény) Kortárs, 2012(5). pp. 93-97.

Bedecs L.: *Egy regény fejezetei.* [kritika] Kálmán Gábor: *Nova.* Kalligram, 2012(6).

Bedecs L.: *Ízlés dolga.* [kritika] Báthori Cs.: *Ellenmérgek.* Szépirodalmi Figyelő, 2012(5). pp. 95-101.

Bedecs L.: *Gyulától a világ végéig.* [kritika] Krasznahorkai L.: Nincs kérdés, nincs válasz. Bárka, 2012(5).

Bedecs L.: *Sebe a világ.* [kritika] Varga M.: *parsifal, parsifal.* Alföld, 2012(9).

Dévényi K.: *The Structure of Mehri. By Janet C.. Watson. Wiesbaden: Harrassowitz, 2012.* The Arabist 30. 2012. pp. 112-114.

Dévényi K.: *Texte im arabischen Beduinendialekt der Region Douz (Südtunesien). By Veronika Ritt-Benmimoun. Wiesbaden: Harrassowitz, 2011.* The Arabist 31. 2012. pp. 127-128.

Dévényi K.: *Self-Referentiality in the Qur'an. Ed. by Stefan Wild. Wiesbaden: Harrassowitz, 2006.* The Arabist 30. 2012. pp. 109-111.

Dévényi K.: *High vs. Low and Mixed Varieties: Status, Norms and Functions across Time and Languages*. Ed. by Gunvor Mejdell & Lutz Edzard. Wiesbaden: Harrassowitz, 2012. *The Arabist* 31. 2012. pp. 124-126.

Dévényi K.: *Early Ibadi Literature. Abu l-Mundhir Bashir b. Muhammad b. Mahbub Kitab al-Rasf fi l-Tawhid, Kitab al-Muharaba and Sira*. Introduced and edited by Abdulrahman al-Salimi and Wilferd Madelung. Wiesbaden: Harrassowitz, 2011. *The Arabist* 31. 2012. pp. 123-124.

Dévényi K.: *Die Chronik des ibn Wasil. Gamal ad-Din Muhammad ibn Wasil: Mufarrig al-kurub fi ahbar Bani Ayyub. Kritische Edition des letzten Teils mit Kommentar*. By Mohamed Rahim. Wiesbaden: Harrassowitz, 2010. *The Arabist* 30. 2012. pp. 115-116.

Dévényi K.: *Authohtonous Texts in the Arabic Dialect of the Jews in Tiberias*. By Aharon Geva Kleinberger. Wiesbaden: Harrassowitz, 2006. *The Arabist* 31. 2012. p. 122.

Dévényi K.: *A Critical Edition of the Grammatical Treatise Tadkirat Jawami` al-'adawat by Muhammad b. Ahmad b. Mahmud*. By Arik Sadan. Wiesbaden: Harrassowitz, 2012. *The Arabist* 30. 2012. pp. 111-112.

Dévényi K.: *Abu Nuwas in Übersetzung. Eine Stellensammlung zu Abu Nuwas-Übersetzungen vornehmlich in europäische Sprachen*. By Ewald Wagner, Wiesbaden: Harrassowitz, 2012. *The Arabist* 31. 2012. p. 128.

Isztray S.: *Metszet a modern korról. (Jürgen Habermas: A kommunikatív cselekvés elmélete)*, Élet és Irodalom, 2012. október 12. p. 21.

Cikk, interjú, hír

Kelecsényi Á.: *Beszélgetés Stein Aurélról születésének 150. évfordulója alkalmából*. Mária Rádió, 2012. november 28. [Náray-Szabó Gábor részvételével]

Kovács N. E.: *Vámbéry Ármin*. Duna TV Kultikon c. műsora, 2012. március 23.

Kleinert, Paul Alfred: „Im Anfang war der Zufall” [Paul Alfred Kleinert beszélgetése Tatár Sándorral] *die horen. Zeitschrift für Literatur, Kunst und Kritik*. 57. 2012(247). pp. 102-105.

Náray-Szabó G.: *Lendületben a magyar tudomány*, Magyar Nemzet, 2012. szeptember 17.

Náray-Szabó G.: *Önéletrajz*. NAPÚT (ISSN: 1419-4082) 14(10). 2012. pp. 33-34.

Németh László és Vekardi László barátsága. [interjú Babus Antallal] MR1 Kossuth Rádió, Kultúrkör. 2012. január 26.

Németh László és Vekardi László barátsága. [interjú Babus Antallal] Katolikus Rádió, 2012. január 27. Riporter: Pécsi Krisztina.

Előadás, poszter

Babus A.: *Mit ér az ember, ha magyar értelmiségi?* A Hitel folyóirat *Az elfelejtett küldetés* című estje. Budapest, Uránia Nemzeti Filmszínház, 2012. február 15.

Babus A.: *Восприятие поэзии Амтлы Йожефа в СССР.* Moszkva, M. I. Rudomino Állami Idegennyelvű Könyvtár Ovális Terme. 2012. április 11.

Babus A.: *Жизненный путь и творчество венгерского поэта Амтлы Йожефа (1905–1937). Восприятие его поэзии в СССР.* Moszkva, Dante Alighieri Központi Könyvtár. 2012. április 20.

Babus A.: „...mennyi szellem, mennyi őserő.” *Az MTA Könyvtára virtuális Madách-kiállítása.* Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma. Pozsony, 2012. május 19. (Mázi Bélával)

Babus A.: *Szabó Miklós hagyatéka az MTAK Kézirattárában.* Eötvös Collegium. 2012. május 30.

Babus A.: *Nyugati kéziratok hagyatékok az MTAK Kézirattárában.* Felsőpulya (Oberpullendorf), *Magyar örökség Nyugaton: Az anyagi és szellemi javak felderítése, számbavétele és megőrzése* című XII. Kufstein Konferencia. 2012. szeptember 8-9.

Babus A.: *Búcsú Darabos Páltól.* Gyászbeszéd Darabos Pál temetésén. 2012. július 4.

Dévényi K.: *Mester és tanítvány: Goldziher Ignác és Kégl Sándor* [előadás] *Irán és Magyarország kapcsolatai: Emlékezés Kégl Sándor (1862-1920) iranista születésének 150. évfordulója tiszteletére.* A Körösi Csoma Társaság és a Magyar-Iráni Baráti Társaság közös rendezvénye. ELTE BTK, Budapest, 2012.március 13.

Dévényi K.: *Az MTAK Csoma-archívuma, a Világemlékezet része* [konferencia előadás]. Körösi Csoma Sándor konferencia: Megemlékezés Csoma halálának százhetvenedik évfordulóján. Körösi Csoma Társaság. ELTE BTK, Budapest 2012. április 17.

Dévényi K.: *Pusztaszentkirálytól az Akadémiáig: Kégl Sándor tudós-földbirtokos élete és munkássága* [előadás]. Angyalosházi esték I., Kiskunlacháza, Művelődési Ház, 2012. október 11.

Dévényi K.: *Islamic manuscript collections in Hungary* [konferencia előadás]. *Libraries and Cultural Memory.* PPKE, Budapest 2012. október 17-18.

Hay D.: *Kovács Máté akadémiai könyvtárigazgatói tevékenysége*. Kovács Máté alapítvány ünnepi, kibővített kuratóriumi ülése, MTA Könyvtára, Budapest, 2012. november 12.

Haffner R.: *Az e-könyvek rövid története az MTA Könyvtárában*. [előadás] „Súlyos vagy súlytalan problémák? Az e-könyvek jelene és jövője a könyvtárakban” kerekasztal-beszélgetés, MTA Könyvtára, Budapest, 2012. szeptember 26.

Holl A.: *Open Access - OTKA követelmények, REALis lehetőségek*, MTA Könyvtára, Budapest, 2012. március 20.

Holl A.: *REAL, az MTA Könyvtárának repositórium*, Networkshop, 2012. április

Holl A.: *MTMT: egy létező és megújuló bibliográfiai szolgáltatás*, MKE Vándorgyűlés, Győr, 2012. július.

Holl A.: *MTMT: lehetőségek a kutatásszervezésben és a kutatásban*, Informatio Scientifica - Informatio Medicata, 2012 szeptember.

Isztray S.: *Cselekvés és időbeliség – a korszerűtlen elmélkedések perspektívái. A történelem hasznáról és káráról mint a geneológiai elemzés megelőlegzője. Friedrich Nietzsche – a filozófia átváltozásai* című konferencia, ELTE BTK, 2012. május 3-4.

Kapus E.: *A női szépirodalom reprezentáltsága a könyvtárak állományában*. [előadás] Nők a könyvtárban vitafórum a Publika Magyar Könyvtári kör szervezésében. MTA Könyvtára, 2012. november 15.

Kapus E.: *Az ezerhangú hárfa sikolya. Zenévé szublimált testélmény Erdős Renée két regényében*. [előadás] Trauma, gender, irodalom c. konferencia a Trauma és Gender Kutatócsoport szervezésében, ELTE BTK Doktori Kiválósági Központ, Budapest, 2012. május 18.

Kapus E.: *Anyai ösztön-e? Árva Bethlen Kata teremtett alakja és a hagyományos női attribútumok a genderkritika tükrében*. [előadás] Gender és hagyomány. Férfi írók nőképe és női írók az irodalomoktatásban, Magyaratanárok Egyesülete, Trauma és Gender Kutatócsoport, Budapest, Kossuth klub, 2012. november 17.

Kelecsényi Á.: *Pusztaszentkirálytól az Akadémiáig: Kégl Sándor tudós-földbirtokos élete és munkássága* [előadás]. Angyalosházi esték I., Kiskunlacháza, Művelődési Ház, 2012. október 11.

Kovács N. E.: *17. yüzyıl Divan-i Hümayun'un Şikayet Defterleri (A 17. századi sikâjet-defterik, azaz a szultáni tanács panasz-regiszterei)*. International Congress of The Ottoman Geopolitics Management of Cultural Archive Heritage and Role of Land Registry Archives, Isztambul, 2012. november 21-23.

Krähling E.: *Byzantinische Kodexfragmente im Nachlass von Gyula Moravcsik und ihre Transkriptionen*. Byzanz und das Abendland/Byzance et l'Occident (Begegnungen zwischen Ost und West/Rencontre de l'Est et de l'Ouest), Eötvös József Collegium, Budapest, 2012. november 26-29.

Mázi B.: „...mennyi szellem, mennyi őserő.” Az MTA Könyvtára virtuális Madách-kiállítása. Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma. Pozsony, 2012. május 19. (Babus Antallal)

Mázi B.: *Magyar László levelek és dokumentumok az MTA Könyvtára Kézirattárában*. 5. Balázs Dénes tudománytörténeti konferencia: Magyar László és az Afrika-kutatás – Egy életút nyomában. Érd, Magyar Földrajzi Múzeum 2012. szeptember 6.

Náray-Szabó G.: *Molekulamodellzés*, speciálkollégium, ELTE Kémiai Intézet, Budapest, 2012. tavaszi félév.

Náray-Szabó G.: *Fenntartható a fejlődés?*, speciálkollégium, ELTE Kémiai Intézet, Budapest, 2012. őszi félév.

Náray-Szabó G.: *Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Könyvtára*, könyvbemutató, ELTE Egyetemi Könyvtár, Budapest, 2012. március 26.

Náray-Szabó G.: *Az Elektronikus Információszolgáltatás (EISZ) helyzetéről*, Internet Fiesta, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, Budapest, 2012. március 28.

Náray-Szabó G.: *Emlékezés Szily Kálmánról*, Szily Kálmán Szakközépiskola, Budapest, 2012. március 30.

G. Náray-Szabó, G. Palló: *The Hungarian Gymnasium Education Experience and Its Influence on the Global Power Shift*, International Symposium on Global Science, Higher Education and Society Development, Southeast University, Taicang, China, 2012. május 31.

Náray-Szabó G.: *Merre tart a magyar nemzet?* Farkasréti Ökumenikus Közösség, Budapest, 2012. szeptember 10.

Náray-Szabó G.: *A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia*, Fenntartható társadalom: merre haladunk? konferencia, Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács, MTA Környezettudományi Bizottsága, Országos Környezetvédelmi Tanács, Magyar Természetvédők Szövetsége, Budapest, 2012. szeptember 20.

Náray-Szabó G.: *Hit és Tudás*, Szent István Művelődési Ház, Székesfehérvár, 2012. október 4.

Náray-Szabó G.: *Merre tart a magyar nemzet? "Kézfogás": a szerzetesi iskolákban végzett diákok és a ma tanító-nevelő pedagógusok ünnepi találkozója*, Tihany, 2012. november 12.

Náray-Szabó G.: *A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia működés közben*, Magyar Fenntarthatósági csúcs 2012, Budapest, 2012. november 21.

Náray-Szabó G.: *A molekulák harmóniája*, Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság XVIII. Nemzetközi Vegyészkonferencia, Félixfürdő, 2012. november 23.

Náray-Szabó G.: *Fenntarthatatlan fejlődés*, MTESZ konferencia, Budapest, 2012. december 4.

Tamási B.: *The Place and Status of the Apocryphon of Jeremiah in the Qumran Library*, Libraries and Cultural Memory, Budapest, PPKE BTK-HTK, 2012. október 17-18.

Tatár S.: Részvétel az *édes hazám* [sic!]. *Kortárs közéleti versek c.* antológiát bemutató felolvasóesten, Pepita Ofélia bár, 2012. június 11.

Tatár S.: Részvétel a 20. jubileumi Salvatore Quasimodo Költőverseny alkalmából Balatonfüreden (a Magyar Fordítóházban) rendezett irodalmi matinén, 2012. szeptember 8.

Tatár S.: Az *Anyámnak* [AmiaMadre] című vers olasz fordítása Alessandro Quasimodo, eredetije Lukács Sándor színművész előadásában, valamint interjú Tatár Sándorral a FüredTV-ben. <http://www.furedtv.hu/?p=videok&anyagid=2681> 2012. szeptember 12.

Egyéb

Holl A.: *A REAL adminisztrátorok feladatai*. 2012. november [képzés]

Krähling E.: *Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae* 51 (2011) 3–4 fasc., 52 (2012) 1 fasc. [szerkesztés]

Krähling E.: Takács László: *Vita Persii de commentario Probi Valeri sublata*. Elemzés és kommentár. Avicenna Közel-Kelet Kutatások Intézete, Piliscsaba 2011. (Megjelent 2012-ben.) [szerkesztés]

Goják J., Náray-Szabó G.: *Hit és tudás* [rádióműsor] Broczky B. (szerk.) Mária Rádió, <http://www.mariaradio.hu/musorok/119>, kéthetente, hétfőn este.

XII. AGORA

Az Agora programok célja: életre kelteni az értékes és gazdag gyűjteményt, minél szélesebb körben megismertetni a nyilvánossággal a könyvtár nemzeti kulturális örökségét, erősítve az intézmény kulturális közösségi tér szerepét. Nyitott szellemi műhelyt kívánunk létrehozni, mely teret ad értékes beszélgetéseknek és tudományos tanácskozásoknak.

Emlékülések

Csillagóra Vekerdi Lászlóval. Herczeg János: *A véges végtelen dimenzió*, Babus Antal: *Németh László és Vekerdi László barátsága*, Gazda István: „Egy ujj, más világ...”. (A Typotex Kiadóval és a Magyar Tudománytörténeti Intézettel közösen)

2012. január 18. résztvevők száma: 60 fő.

Thúry József születésének 150. évfordulója. Vásáry István: *Thúry József és a magyar eredetkérdés*, Péri Benedek: *Thúry József és a keleti török írásbeliség*, Dávid Géza: *Thúry József és az oszmán történelem*.

2012. június 13. résztvevők száma: 16 fő.

Stein Aurél születésének 150. évfordulója. Kelecsényi Ágnes: *Bevezető*, Vásáry István: *Stein Aurél és Belső-Ázsia kutatása*, Dezső Csaba: *Stein Aurél kasmíri szanszkrit kéziratokkal kapcsolatban végzett kutatómunkája*, Felföldi Szabolcs: *A régész Stein Aurél*.

2012. december 5. résztvevők száma: 60 fő.

Kiállítás

A Kézirattár társrendezője volt a moszkvai Magyar Kulturális, Tudományos és Tájékoztatási Központ *Zichy Mihály napok Moszkvában* c. kiállításának, amelyre 2011-es Madách-kiállításunk 15 molinóját kölcsönöztük (2012. március–április)

Szentágothai János születésének 100. évfordulója alkalmából, az MTA elnöki titkársága felkérésére *Hay Diana* és *Mázi Béla* minikiállítást rendezett be az MTA Tudós Klubjának antik szekrénytárlójában (2012. szeptember-2013. április)

Anno...: Tárgyak és villanások az Akadémiai Könyvtár múltjából. Mini-kiállításunk az elmúlt korok tárgyi emlékei közül gyűjt egybe néhányat a XXI. századi könyvtárlátogatók számára enged betekintést a régmúltba.

Konferencia, előadás

Babus Antal: *Németh László és Vekerdi László barátsága*. Csillagóra Vekerdi Lászlóval. 2012. január 18. résztvevők száma: 60 fő.

Szörényi László: *Arany Toldi trilógiája*
2012. január 25. résztvevők száma: 35 fő.

Varga Csaba: *E-book csomag az Akadémiai Kiadóban* (a CompLex Kiadóval és az Akadémiai Kiadóval közösen)

2012. március 7. résztvevők száma: 15 fő.

Középkori francia irodalmi művek magyar kutatások és fordítások tükrében. Koncz Beatrix: *Ami et Amile. Hagyományok és költészettechnikai eljárások egy XIII. századi történeti énekekben*. Szabics Imre: *Renaud de Beaujeu: A Szép Ismeretlen*, Rajnavölgyi Géza: *Chrétien de Troyes: Erec és Enide* (könyvbemutató).

2012. március 21. résztvevők száma: 29 fő.

Rozsondai Marianne és Rozsondai Béla: *Az MTA Könyvtára ősnymtatványai az interneten*. Bevezető: Tóth Gábor.

2012. május 2. résztvevők száma: 35 fő.

„Élni jó!” – *kerekasztal-beszélgetés a pozitív pszichológiáról*. Résztvevők: Boross Ottilia, Kovács Eszter, Pléh Csaba, Oláh Attila (társrendező: Akadémiai Kiadó).

2012. június 21. résztvevők száma: 30 fő.

Súlyos vagy súlytalan problémák? Az e-könyvek jelene és jövője a könyvtárakban. Háziasszony: Téglási Ágnes, előadók: Varga Csaba, Haffner Rita, Naszádos Edit (társrendező: Akadémiai Kiadó).

2012. szeptember 26. résztvevők száma: 48 fő.

Vida Gábor: *Az antropocén korszak gondjai* (társrendező: Magyar Szociológia Társaság Holisztikus Ökológiai Szakosztálya)

2012. október 3. résztvevők száma: 38 fő.

Antal Z. László: *Klímaparadoxonok* (társrendező: Magyar Szociológia Társaság Holisztikus Ökológiai Szakosztálya)

2012. október 24. résztvevők száma: 27 fő.

Szarka László: *Miért visszafordíthatatlan a környezet leromlása? "Mert könnyebb a tevének a tű fokán átmenni..."* (társrendező: Magyar Szociológia Társaság Holisztikus Ökológiai Szakosztálya)

2012. december 12. résztvevők száma: 28 fő.

Könyvbemutató

Magyar néprajz I.1. Táj, nép, történelem (Főszerkesztő: Paládi-Kovács A.). A könyvet bemutatta Pálinkás J., közreműködött Kósa L., Borsos B., Papp Z. (társrendező: Akadémiai Kiadó, MTA BTK Néprajztudományi Intézet)

2012. február 1. résztvevők száma: 113 fő.

A Klaus Schwarz Verlag orientalisztikai kiadványai. Közreműködött: Vásáry I., Fodor P.
2012. március 23. résztvevők száma: 42 fő.

A középnek mondott Európa. C. Horell és Romsics I. beszélgetése (társrendező: Akadémiai Kiadó)

2012. április 11. résztvevők száma: 40 fő.

Francis Fukuyama: A politikai rend eredete. kerekasztal-beszélgetés: Ágh A., Frank T., Pók A. (társrendező: Akadémiai Kiadó).

2012. május 23. résztvevők száma: 17 fő.

Hargittai István: Ambíció és kíváncsiság avagy mi hajtja a tudományos felfedezőket?
Közreműködött: Szemerédi E., Radnóti S., Papp Z. (társrendező: Akadémiai Kiadó).

2012. június 20. résztvevők száma: 100 fő.

Sebestyén Éva: Magyar László utazása Dél-Afrika belsejében az 1849-1857-es években Bevezető: Babus A., bemutatta: Kubassek J., előadás: Mázi B. *Magyar László és a Magyar Tudományos Akadémia, dokumentumok tükrében.*

2012. szeptember 12. résztvevők száma: 32 fő.

Ókori indiai történelmi szöveggyűjtemény Kerekasztal-beszélgetés (Wojtilla Gy., Zentai Gy., Tóth I.).

2012. szeptember 19. résztvevők száma: 20 fő.

Szelényi Károly: Színek. A fény tettei és szenvedései. Goethe színtana a mindennapokban Bemutatta: Babus A., Marosi E., Maurer D., Sz. Farkas A.)

2012. október 10. résztvevők száma: 65 fő.

Czigány Magda: Kényszerű tanulmányúton – 1956-os magyar egyetemi hallgatók Nagy-Britanniában; Szigetmagyarság - Londoni magyar sziget A művekről Téglási Á. beszélgetett a szerzővel.

2012. október 17. résztvevők száma: 16 fő.

Sajtótájékoztató

*MTMT TÁMOP projekt nyitórendezvénye. Összefoglaló az eseményről országos lapokban és két TV-csatornán. https://www.mtmt.hu/system/files/nyitorendezyeny_sajto.pdf.
2012. augusztus 28. résztvevők száma: 100 fő.*

Egyéb

*Angyalok az ókortól Szent Tamásig (pódiumbeszélgetés) Vezette: Tamási B.,
résztvevők: Geréby Gy., Xeravits G., Szabó X., Karasszon I., Koltai K., Szatmári Gy., Parlagi
G., Szabó B.*

2012. február 8. résztvevők száma: 80 fő.

Az Akadémiai Kiadó Nívó-díj átadó ünnepsége

2012. november 7.

A Csillagóra Vekerdi Lászlóval című rendezvény közönsége

XIII. KÖNYVTÁR ÉS REKLÁM

1. *Kitüntetések, díjak*

Kőrösi Cs.: *Főtitkári dicséret*, MTA Titkársága, Budapest, 2012. december 6.

Náray-Szabó G.: *Magyar Érdemrend Középkereszt*, Országház, Budapest, 2012. augusztus 19.

Tatár S.: *Salvatore Quasimodo Költőverseny díja*, Magyar Fordítótársaság, Balatonfüred, 2012. szeptember 8.

2. *Rólunk írták, rólunk szól*

Frühwald, W.: *In der Mitte Europas: Sándor Tatár deutsch*. [laudációszerű bevezető esszé] *die horen. Zeitschrift für Literatur, Kunst und Kritik*. 57. 2012(247). pp. 89-93.

Ma Reggel: *Országos lesz a tudományos adatbázis*, MTV1, 2012. augusztus 31. [interjú Makara B. Gáborral]

Madarász I.: *Kérdések a síron túlra* *Tempevölgy*. 16. 2012. december. p. 7. [laudáció Tatár Sándorról]

Pécsi K.: A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának ősnyomtatványai ezentúl a világhálón is láthatóak, Magyar Katolikus Rádió, http://katolikusradio.hu/?m_id=4&m_op=viewmusor&id=282058&ado=1 [interjú Babus Antallal]

Pécsi K.: Könyvtárismertető- és használati tanfolyam indul a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában, Magyar Katolikus Rádió, http://katolikusradio.hu/?m_id=4&m_op=viewmusor&id=291048&ado=1&k_kat=musorok&kulcsszo=Magyar%20Tudom%20E1nyos%20Akad%20E9mia%20K%20F6nyvt%20E1r [interjú Téglási Ágnessel]

TÁMOP projekt 4.2.5.A-11/1-2012-000 „Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) publikációs adatbázis szolgáltatások országos kiterjesztése” c. projektünkkel kapcsolatos hírek, 2012. augusztus 31 és szeptember 5.

http://mta.hu/mta_hirei/308-millios-tamop-tamogatassal-fejlesztik-tovabb-az-első-nemzeti-tudományos-bibliografiai-adatbázist-az-akadémiai-könyvtárban-130467/

<http://inforadio.hu/hir/tudomany/hir-515524>

http://www.hirado.hu/Hirek/2012/08/28/17/Orszagos_lesz_a_nemzeti_tudomanyos_bibliografiai_adatbazis.aspx

<http://mno.hu/tudomany/orszagos-adatbazis-jon-letre-1101935>

http://nol.hu/tud-tech/20120829-mtmt2__publikacios_adattar_a_halon

<http://www.zetapress.hu/belfold/37190>

<http://www.figyel.hu/hirek/palinkas-orszagossa-valik-a-nemzeti-tudomanyos-bibliografiai-adatbazis>

<http://hirek.ma/hirek/orszagos-lesz-a-nemzeti-tudomanyos-bibliografiai-adatbazis>

http://www.hirstart.hu/hk/20120829_orszagos_adatbazis_jon_letre

http://www.kithirlevel.hu/index.php?kh=mtmt2_publikacios_adattar_a_halon

<http://www.print-publishing.hu/index.php/hirek/business/4114-orszagossa-valik-a-nemzeti-tudomanyos-bibliografiai-adatbazis.html>

<http://www.uzletfejlesztes.hu/hirek,1,544.htm>

Pécsi K.: A tudomány pillanatai. Hamarosan bővíülhet a Magyar Tudományos Művek tára. Magyar Katolikus Rádió, Heuréka, 2012. szeptember 12, 08:45 [interjú Makara B. Gáborral]

Pécsi K.: Délutáni találkozás, Magyar Katolikus Rádió, 2012. szeptember 19, 15.34 <http://www.katolikusradio.hu/archivum.php?mev=2012&mho=09&mnap=18&mora=15&mperc=34> [interjú Náray-Szabó Gáborral]

3. Vendégek és látogatók

Informatikai Osztály

A bolgár akadémiai könyvtárral sok éve fennálló keretegyezmény keretében 2012-ben könyvtárunk két munkatársa Naszádos Edit és Kapus Erika látogatott el a Bolgár Akadémia könyvtárába (Central Library of the Bulgarian Academy of Sciences). Az utazás közvetlen célja a két könyvtárban használt azonos könyvtári rendszerek működési tapasztalatainak, a digitalizálás folyamatának és a digitális anyagok szolgáltatásának, valamint a közös katalógus építési gyakorlatának megismerése volt (NALIS projekt). A Bolgár Akadémiai Könyvtár munkatársa Stefka Hrusanova egy hét tanulmányútra érkezett a könyvtárunkba.

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Február 3. Fulbright-csoport látogatása, 30 fő (angol nyelvű vezetés: Tóth Gábor)

Február 4. Román forgatócsoport filmezte a *Rohonci kódexet*, 3 fő (Bakó Diána, Tóth Gábor)

Március 2. Őze Sándor egyetemi docens és a PPKE történelem szakos hallgatói, 7 fő + a Keleti Gyűjteményből Erdős Nóra gyakornok és Tamási Balázs munkatárs látogatása (Tóth Gábor)

Április 12. Péter Éva, a Szabó Ervin Könyvtár gyakornokának fogadása (Boross Klára és Krähling Edit)

Május 3. Galli Katalin tanár és a Gutenberg Szakközépiskola diákjának látogatása, 5 fő (Tóth Gábor)

Május 11. Küllös Imola egyetemi tanár és az ELTE néprajz szakos hallgatóinak látogatása, 4 fő (Tóth Gábor)

Május 15. Twm Morys, *A walesi bárdok* walesi fordítója angol nyelvű interjúja Babus Antallal és Tóth Gáborral a walesi rádió számára

Június 18. Stefka Hrusanova, a Bolgár Tudományos Akadémia Könyvtára munkatársa látogatása (Babus Antal)

Június 29. T. James Jones és Manon Rhys walesi bárdok látogatása (angol nyelvű vezetés: Babus Antal, Tóth Gábor)

Szeptember 3. A Román Tudományos Akadémia kutatóinak látogatása, 2 fő (angol nyelvű vezetés: Tóth Gábor)

Szeptember 6. Brehm Zsuzsanna könyvtár szakos gyakornok ismerkedett a Kézirattárral és a Könyvtár honlapjával (Tóth Gábor)

Szeptember 28. A PPKE Klasszika-filológiai Intézete diákjainak látogatása, 4 fő (Krähling Edit)

Október 26. Somfai Anna tartott kodikológia-órát CEU-s diákoknak (Department of Medieval Studies), 5 fő

November 5. Őze Sándor egyetemi docens és a PPKE történelem szakos hallgatóinak látogatása, 9 fő (Tóth Gábor)

November 16. Somfai Anna tartott kodikológia-órát CEU-s diákoknak (Department of Medieval Studies), 4 fő

November 29. Az S4C TV forgatása *A walesi bárdokról* (*Beirdd Cymru: Y Stori*, 2013. február 2) (Twm Morys, *A walesi bárdok* walesi fordítója angol nyelvű interjúja Tóth Gáborral)

December 5. Décsy Eszter látogatása, 2 fő (Tóth Gábor)

December 6. KRE szabad bölcsész szakos hallgatóinak látogatása, 12 fő (Tóth Gábor)

Keleti Gyűjtemény

Január 18. Palacky Egyetem (Olomouc) 18 fő (Tamási B.)

Február 3. Fulbright-csoport látogatása 30 fő (Kelecsényi Á. Kovács N.E., Tamási B.)

Március 1. Sapientia Hittudományi Főiskola 20-20 fős csoport (Tamási B.)

Március 21. ELTE Koreai szakos diákok 15 fő (Kelecsényi Á., Bagi J.)

Március 28. Károli Gáspár Református Egyetem 7 fős csoportja (Kovács N. E.)

Április 17. Rahmi Er, az Ankarai Egyetem Bölcsészettudományi Karának dékánja (Kelecsényi Á., Kovács N. E.)

Május 8. Muhsine Helimoglu Yavuz professzor, török népmesekutató (Kelecsényi Ágnes, Kovács N. E.)

Június 4. B. Damrinjab professzor vezetésével 3 fős delegáció, Kínai Társadalomtudományi Akadémia, Kisebbségkutató Intézet (Kelecsényi Á., Bagi J.)

Június 8. Lauren Pfister professzor, Hong Kong Baptist University (Kelecsényi Á., Bagi J.)

Június 15. Mátyásfalvi György + 10 fő (Bagi J., Kelecsényi Á., Kovács N. E., Tamási B.)

Július 10. A CEU nyári egyetemének *Messianism – Jewish and Christian perspectives* c. kurzusának hallgatói és D. Boyarin, (Berkeley); S. Cohen (Harvard); G. Stroumsa (Hebrew University) professzorok (Tamási B., Kelecsényi Á.)

Július 26. Prof. R. Gombrich, S. Gupta (Oxford University), Prof. J. Jurewitz (Uniwersytet Warszawski) (Kelecsényi Á., Bagi J.)

Október 2. Prof. M. Mazumi, (Kyoto-i Ryokoku University) (Kelecsényi Á.)

Október 8-13 A. Regourd CNRS, jelenleg: Osztrák Akadémia Ázsiai Kultúrák és Kultúrantropológia Intézete (??)

Október 16. A *Hungarian Connection in Modern Jewish Scholarship* c. konferencia előadói, 10-15 fő (Tamási B.)

Október 18. A *Libraries and Cultural Memory* c. konferencia résztvevői, 10-15 fő (Dévényi K., Kelecsényi Á., Kovács N. E., Manchin J. Tamási B.)

Október 25. Károli Gáspár Egyetem „*Muszlím Budapest*” program, 35 fő

Október 26. Lady V. Solti, és a társaságában lévő UNESCO hivatalos és jószolgálati tisztségviselők, Bogyai K., hazánk UNESCO nagykövete vezetésével (Kelecsényi Á., Kovács N. E., Tamási B.)

November 15. S. Liebermann-Mintz kurátor (Jewish Theological Seminary), L. Sigel, (Musée d'Art et d'Histoire du Judaïsme) (Tamási B.)

4. Kölcsönzések kiállításokra

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Szécsény: a Nemzeti Múzeum: *Teleki László az országgyűlés halottja. Pesti helyszínelők 1861.* c. kiállítására adott tárgyak kölcsönzési idejét meghosszabbítottuk. (2012. február 22 - május 31.)

Váci Értéktár Közérdekű Muzeális Gyűjtemény: az Országos Széchényi Könyvtár *Vállalkozás, kultúra, polgárosodás. Heckenast Gusztáv (1811-1878)* c. kiállítását Vácra telepítette. Engedélyeztük, hogy az OSZK-nak kölcsönzött kiállítási tárgyainkat Vácott is kiállítsák. (2012. április 16 - június 20.)

Budapesti Történeti Múzeum: *Múzsák a teátrum téren – 200 éve nyílt meg a pesti Német Színház (1812-1849)* c. kiállítására Petrich András-akvarelleket kölcsönöztünk. (2012. március 20 - szeptember 30.)

Országos Széchényi Könyvtár: „*Magát cserélje, ki jelszót cserél*”: *Szabó Zoltán (1912–1984)* c. kiállításra számos kéziratot kölcsönöztünk. (2012. május 16 - október 27.)

Evangélikus Országos Múzeum: *Hivatásunk az élet – reformáció és a nők* című kiállítására kéziratokat és könyvet kölcsönöztünk. (2012. június 1 - október 31.)

Déri Múzeum, Debrecen: *Névelő növények – képiró szépírók* című kiállításán számos rajz digitális másolata látható gyűjteményünkben. (2012. június 16 - szeptember 30.)

Magyar Mesemúzeum: az állandó kiállításon gyűjteményünkben 16 kézirat másolata látható. (2012. szeptember 30 -)

Petőfi Irodalmi Múzeum: Csesztvén, a felújított Madách-kúriában megnyílt az új kiállítás. Ebből az alkalomból kísérfüzeteket adtak ki, amit *Az ember tragédiája* eredeti kéziratának egy lapjával illusztráltak. (2012. augusztus -)

MTA Zenetudományi Intézet: *Liszt és a társművészetek* c. meghosszabbított kiállításán a Kézirattárból nagy mennyiségű anyag volt látható. (2011. október 1 - 2012. szeptember 7.)

Soproni Patikamúzeum: állandó kiállításukat felújították. A Kézirattár gyűjteményéből számos dokumentum másolatát kapták meg. (2012. augusztus -)

HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum: *A polihisztor térképész: 200 éve született felsőszopori Tóth Ágoston honvéd ezredes* c. kiállítására számos dokumentumot kölcsönöztünk. (2012. október - 2013. június 5.)

Déri Múzeum, Debrecen: *Homokba temetett múlt* c. kiállítására kölcsönöztünk eredeti dokumentumokat. (2012. november 15 - 2013. április 30.)

Keleti Gyűjtemény

Műemlékek Nemzeti Gondnoksága: *Allah útján* c. kiállításra 1 török kézirat kölcsönzése. 2010. május - 2012. november 30.

Országos Széchényi Könyvtár: *Az Ezeregyéjszaka magyarországi fogadtatása* c. kiállításra könyvek kölcsönzése, 2012. június 16 - szeptember 1.

OKLEVÉL

melyben elismerésünket fejezzük ki a

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár, Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteményének

a Kultúra és Szórakozás nevezési kategória

Kiváló digitális tartalom különdíj győztesének

radnoti.mtak.hu

pályamű kimunkálásáért.

E pályamunka – értékeinél fogva –
jogosult a **Kiváló Magyar Tartalom**
cím viselésére.

eFestival 2012. november 7., Balatonfüred

Kiváló magyar tartalom
eFestival 2012

Az eFestival 2012 pályázatán Kiváló Digitális Tartalom különdíjat kapott a Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye „Ó, költő, tisztán élj te most...” című honlapja

XIV. PÁLYÁZATOK ÉS TÁMOGATÁSOK

Pályázatok

NKA (2012/3511) A Kézirattár és a Keleti Gyűjtemény közösen benyújtott restaurálási pályázatából a Keleti Gyűjtemény a reá eső összegből 4 héber kézirat restaurálását valósítja meg.

NKA (2012/3543) A Kézirattár és a Keleti Gyűjtemény közös állományvédelmi pályázatából a Keleti gyűjtemény befejezi muzeális értékű tibeti kéziratának és fanyomatainak állományvédelmét.

NKA (2012/3532) Magyar vonatkozású tömeges digitalizálására, adatbázis-építésére és internetes közzétételére kiírt pályázat keretén belül a Keleti Gyűjtemény Goldziher Ignác levelezésének komplex feldolgozását valósítja meg.

NKA (3505/2506) A Kézirattár 264.567 Ft-ot nyert *Savmentes dobozok, páratartalom- és hőmérő beszerzése* c. pályázatán fény- és hővédő fóliák felrakására.

NKA (3509/1078) A Kézirattár 1.644.500 Ft-ot nyert a *Bibó István maradandó értékű magániratainak megvásárlására* c. pályázatán.

NKA (3511/3655) A Kézirattár 546.000 Ft-ot nyert a Keleti Gyűjteménnyel közös pályázatán 4 db régi könyv, ill. Szabó Dezső-, Vörösmarty- és Kosztolányi-iratok restaurálására.

NKA (3543/86) A Kézirattár 374.000 Ft-ot nyert a Keleti Gyűjteménnyel közös pályázatán régi könyvek újrakötésére és tisztítására.

TÁMOP 4.2.5.A-11/1-2012-0001 – *Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) publikációs adatbázis szolgáltatások országos kiterjesztése*

ODR-pályázat 46141/2012

Egyéb

Az Eötvös Collegiummal közös vállalkozásként elkészült a Szabó Miklós (1884-1960) klasszika-filológus, az Eötvös Collegium egykori igazgatója teljes kéziratosaiból a bemutató honlap.

Megállapodást írtunk alá az MTA–OSZK Res Libraria Hungariae Kutatócsoporttal az *Érsekújvári Kódex* digitalizálásáról. A nagyfelbontású digitális felvételeket megkaptuk, a

Tinta Kiadó közreműködésével, az MTA Nyelvtudományi Intézete Régi Magyar Kódexek sorozatában nyomtatott formában megjelenő kötet pedig közös kiadás lesz.

Megállapodást kötöttünk az MTA-ELTE Hálózati Kritikai Szövegkiadás Kutatócsoporttal a teljes Kosztolányi-hagyaték digitalizálására.

Megállapodást kötöttünk a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Olasz Tanszékével a milánói és modenai kéziratmásolatok digitalizálásáról. A digitalizált anyag adatbankba kerül, és 2014 végén újabb megállapodás fogja rögzíteni a hozzáférést.

A Videoton Holding Zrt. 2012-es *Magyar nyelvemlékek* c. falinaptára számára a gyűjteményünkben található Érsekújvári kódexből és egy 1592-es csízióból (RM I. 4r 224) bocsátottunk egy-egy képet rendelkezésre.

2012-ben Kégl Sándor születésének 150. évfordulója alkalmából a Keleti Gyűjtemény *Oriental Reprints* sorozatában közre adta a jeles iranista legfőbb műveit.

*A 2012. évi NKA pályázat keretében restaurált Takvím üsz-szijásze fí edeb ür-rijásze.
(Keleti Gyűjtemény, Ms Török O. 193)*